

DZIENNIK

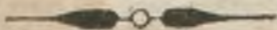
PRAW

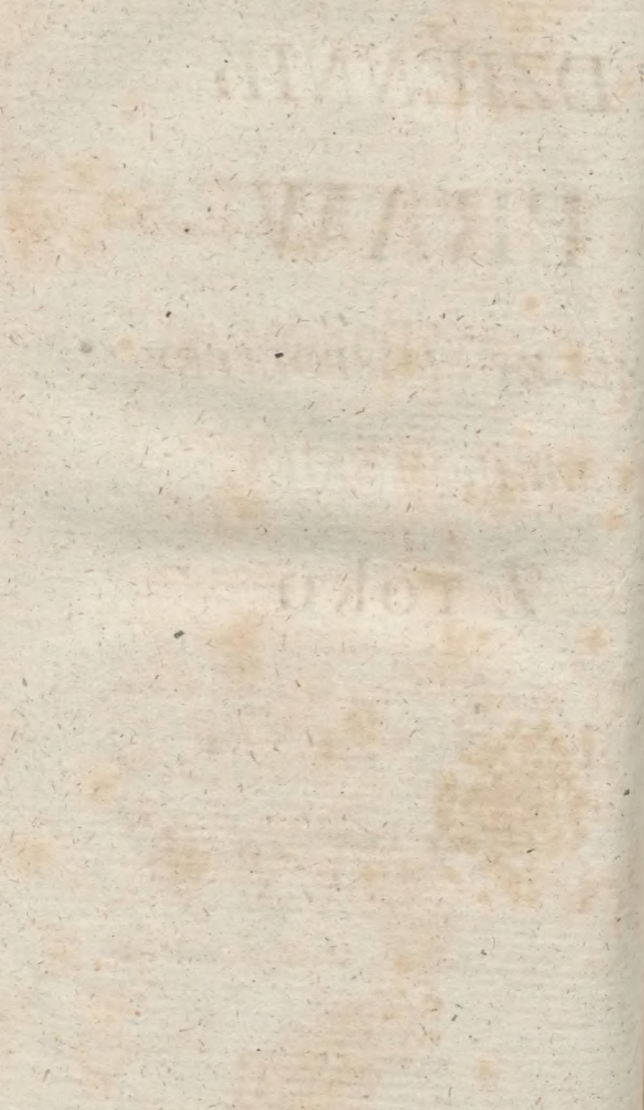
RZECZY - POSPOLITEY

KRAKOWSKIEY.

Z roku

1 8 2 7.

MY PREZES i Senatorowie

*Wolnego, Niepodległego i
ściśle Neutralnego Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć będzie należało, a mianowicie Mieszkańcom W. M. Krakowa i Jego Okręgu oznajmujemy: iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu 10 Mca Stycznia r. b. za poprzednią w formie

Konstytucyney podaną Inicyatywą, przyietą została iednomyślnie uchwała, mocą którey rzeczono Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy, że z zbiegu nieprzewidzianych trudności niektóre Instytuta Praw rzeczowych w zakresie terminu prekluzyinego, z dniem 31m Maja r. z. upłynionego, do Kommissyi hypotekę regulującey niezgłosily się, i z tego powodu na utratę funduszów swoich są narażonemi, w celu ocalenia tychże, ile że przez to żadne ubliżenie Prawom trzeciego nienastąpi, stanowi: iż termin prekluzyiny ustawą Zgromadzenia Reprezentantów pod dniem dwudziestego pierwszego Mca Grudnia 1825 r. zapadłą, do dnia 31 Maja r. z. dla produkowania praw rzeczowych w Kommissyi hypoteczney zakreślony, do dwóch szczególnie i wyłącznie Instytutów, to

jest: Zgromadzenia Panien Prezentek przy Kościele Sgo Jana w Krakowie, tudzież Zgromadzenia XX. Bernardynów na Stradomiu przy Krakowie będących, do końca Mca Lutego 1827 roku przedłuża się.

Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby postanowienie to za obowiązujące od dnia dwudziestego piątego Stycznia roku bieżącego Tysiączonego ósmego dwudziestego siódmego uważaniem, i od kogo należy dopełnionem było. Dla podania zaś do powszechnej wiadomości, umieścić go w Dzienniku Rządowym rozkazaliśmy.

Działo się na Posiedzeniu Naszem w Krakowie d. 16 Mca Stycznia 1827.

(L.S.) WODZICKI.
Mieroszewski S. J. S.

Dzień ogłoszenia jest 25 Stycznia 1827.

MY PREZES

i SENATOROWIE

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego, Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W dopełnieniu Artykuła 16. dodatkowego urzędzeni z dnia 28. Kwietnia r. z. do Licz: 1630. wydanego, i niektóre zmiany w Statucie Dziesięcinnym czyniącego, postanowiliśmy i stanowimy następującą Instrukcją dla znawcy Ekonomicznego, przy klasyfikowaniu Gruntów do zamiany Dziesięciny Wytyczney na Osep, zachować się mającą.

ARTYKUŁ 1.

Znawca Ekonomiczny do pełnienia obowiązków swych przy Aktach Zaminy Dziesięciny Wytyczney na Osep wezwany, winien jest w wyznaczonym terminie na Gróncie odbyć się mającey Kommissyi stawić się, i do Czynności przystąpić.

ARTYKUŁ 2.

Ponieważ tam tylko Klasyfikacya Grontów ma miejsce, gdzieby strony oryginalnych Regestrów w nieprzerwanym obiegu lat sześciu utrzymywanych, i dostatecznie Wysiewy, Zbiory, i Omłoty, wykazujących niezłożoły, i rzetelności tychże niezaprzyjęły; przeto znawca Ekonomiczny nim do czynności swey przystąpi, w przed przekonac

— 3 —
się winien, czyli wypadek ten rzeczy-
wiście znajdzie się.

ARTYKUŁ 3.

Następnie winien wezwać Właściciela Gruntu o złożenie sobie Mappy i Inwentarza przez przysięgłego Geome-
trę sporządzonych, i wskazanie, które z tychże Grontów ulegają ciężarowi Dziesięciny na osep zamienić się ma-
iącej, a które iako do innych Właścicieli Dziesięcin należące, albo iako Ogrody warzywne, lub nowo dobyte nowizny podług przepisów Statutu Dziesięcinnego od Dziesięciny są wyłączone, lub do Agitującego się Aktu zamiany wpływać niemogą.

ARTYKUŁ 4.

Gdy żaden Spór pomiędzy Stronami względem wyłączonych grontów zachodzić niebędzie, i stan ogólny powierzchni gruntu Dziesięcinnego wynależionym zostanie; natedy 1/3 część tegoż od ogółu odtraconą być ma, a 2/3 części, podpadną rozpoznaniu i

ogęnieniu dla obrachowania z nich osep
Dziesięcinnego,

ARTYKUŁ 5.

W gospodarstwie 3polowem, po
le to na ugór $1/3$ części ogólnej po
wierzchni wyrównywający odtrąconem
bydź powinno, które rzeczywiście w
w kolei gletniej ugór w chwili agitują
cej się zamiany stanowi niezważając
na płody, zwykle w części ugoru zasie
wane. W Gospodarstwach zaś 4pol
nem, lub innem płodo-zmiennem, $1/3$
części z ogółu grontów ma bydź po
trąconą, bacząc na to, aby pozostają
ce $2/3$ części w Gatunku swym klassie
grontów odtrąconych, ile możliwości,
równały się; co również zachować na
leży i przy zamianie Dziesięciny z Gron
tow Włościańskich, gdzieby w nich go
spodarstwo 3polowe znalezionem nie
było.

ARTYKUŁ 6.

Mając tym sposobem znawca wy
nalezione gronta z których Dziesięcina
obrachowaną bydź ma, obeyrzy tako

we nilnie i rozpozna w całej swej rozciągłości, zwracając uwagę na ich położenie względem słońca, górzystość, lub wymakającą niskość, na skład powierzchni i znajdujące się pod nią warstwy podstawnicy, na iey ubogacenie w ziemię roślinną, wapno i t. p. własności do żyzności iey wpływające, lub też oneż zmniejszające.

ARTYKUŁ 7.

Ponieważ wszystkie gronta względnie na swą tęgość lub lekkość i połączone z temiż własności sprzyjające pewnym tylko gatunkom płodów wedle przyiętych zasad dzielić się zwykły na trzy gatunki, to jest: przeno-ięczmienne, żytno-ięczmienne i żytno-ow-
siane, przeto znawca podług tych trzech gatunków gronta klasyfikować będzie, biorąc iedną połowę na oziminę, a drugą na Jarzynę.

ARTYKUŁ 8.

Wymienione w Artykule poprzedzającym gatunki grontów znawca względnie na stopień żyzności na klasy po-

dzieli. Dla grontów przeniczo-ięczmiennych i żytno-ięczmiennych stanowi się klass trzy. a dla żytno-owsianych iako zwykle podlejszych i więcey odmian w sobie mających klass cztery.

ARTYKUŁ 9.

Gdyby w klasyfikacyach natrafit znawca na taki gatunek grontów, któreby dla swey nieurodzajności, dwóch ziarn wydawać niemogły w gospodarstwie 3pólnem; natedy bonituiąc oneż, policzy 2 morgi na ieden; a następnie grónta takowe do połowy zredukowawszy, w 4tey klassie umieści.

ARTYKUŁ 10.

Gdy najlepsze co do żyzności swey grónta mogą dla położenia swego nad rzekami ulegać częstym zatopom, które wszelki zbiór niszczą; przeto w takich wypadkach przywiedzie znawca grónta takowe do niższej klassy, niżeli z natury swey posiadają, przez zachowanie słusznego względu na klęski, iakim zwykle są podległe.

ARTYKUŁ 11.

Do wysiewu na ieden mórg miary chełmińskiej ustanawia się stała zasada: Korzec ieden zboża, czyto ozimego czy iarego.

ARTYKUŁ 12.

Plon z wysiewu oznacza się w stosunku do klass gróntu, iak następuje:

w 1wszey	Klassie	Ziarn	5.
- 2	-	Klassie	Ziarn 4.
- 3	-	Klassie	Ziarn 3.
- 4	-	Klassie	Ziarn 2.

z którego plonu stósownie do Art. 6go Statutu Dziesięcinnego 1. ziarno na odsiew a $1/2$ na uprawę odtrącone być ma.

ARTYKUŁ 13.

Czynność znawcy Ekonomicznego ograniczać się ma do oznaczenia gatunku i klasy gróntu podług zasad wyśey wskazanych, resztę czynności obrachonkowych dopełnić winna Kommissya, do zrobienia Aktu zamiany wyznaczona która po udzieleniu sobie opinii znawcy

Ekonomicznego, obrachunek ten według zasad niniejszej Instrukcyi, a następnie Statutu Dziesięcinnego, i na wstępie powołanego dodatkowego Urządzenia uskuteczni i osep Dziesięcinny wieczyście w życie lub ięzmieniu oddawać się mający oznaczy.

ARTYKUŁ 14.

Kommissye do robienia Aktu zamiany Dziesięciny wyznaczone, również iak i Sądy polubowni, w które się też Kommissye w wypadkach nieoprzestania na zdaniu znawcy zamieniaią, również iak i Super-Arbitrowie wybrani lub z strony Senatu mianowani, stosować się będą do zasad w niniejszej Instrukcyi zawartych.

Działo się na posiedzeniu naszym w Krakowie dnia Trzydziestego pierwszego Stycznia, Tysiąc ośmset dwudziestego siódmego Roku.

W O D Z I C K I.

Mieroszewski Sek. Jen. Sen.

(L. S.)

MY PREZES

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego, i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Dodatkowo do rozporządzenia z dnia 5 Maia 1826 do Licz: 849 wydanego, na przełożenie Sądu Appellacyjnego, postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

ARTYKUŁ 1.

Archiwista Sądowy wydając na żądanie Stron w Interessach prywatnych odpisy wierzytelne z Akt do Archivum złożonych, i pod zawiadostwem iego zostających, ma prawo pobierania o-

płaty po złotemu od arkusza dwadzieścia ośm wierszy po osiemnaście sylab na każdej stronnicy mieć mającego. — Jeżeli odpis pięciudziesiąt siedm wierszy niewynosi, należec mu będzie tylko groszy pietnaście. Za podpis, pieczęć i iedwab, nie żądać nie może. Odpisy te lubo tylko w godzinach od urzędowania wolnych robione bydź mogą, wszelako stronom niebawnie wydawanemi bydź winny; dla tego na wyszukanie Aktu dzień ieden, i na każdy arkusz dzień ieden przeznaczają się. Na każdym wydaiącym się odpisie, ma bydź położona ręką własną Archiwisty Taxa niniejszym Artykułem wyznaczona. Opoźnienie wydania odpisu lub niepołożenie Taxy; karą pieniężną od ośmnastu, do pięciudziesiąt czterech złotych karane będzie.

ARTYKUŁ 2.

Sekretarz Trybunału ma prawo pobierania opłat iedynie :

- a) Za odpisy protokołów w sprawach Rozwodowych.
- b) Za odpisy protokołów opisania stanu przedstawionych Testamentów.
- c) Za Extrakty Rozkazów przydyalnych prawem z roku 1823 o Exekucyi Sądowej, mianowicie Tytułem IXym o szybkim zadecydowaniu przewidz anych.

Za takowe odpisy i Extrakty nalezy Sekretarzowi po złotemu od arkusza. Arkusz winien mieć dwadzieścia ośm wierszy po ośmnaście syllab, w ten czas, gdy akt na jednym arkuszu nieskończy się. Za podpis, pieczęć i jedwab żadney opłaty żądać niemożę. Ani do odpisów protokołów, ani

do ekstraktów rozkazów przydziałnych, o których w niniejszym artykule mowa, niemoże być użyty Kancellista ani Durnista Sądowy pod karą pieniężną 54 złotych, choćy to w godzinach od urzędowania wolnych uskuteczniłoby. Dla czego odpisy takowe robiący, poniżej Aktu podpisać się winni pod karą powyższą. Na każdy arkusz odpisu protokołu dzień jeden przeznaczają się; zaś Extrakty rozkazów z Tytułu o szybkim zadecydowaniu pochodzących, natychmiast wydane być powinny. Czy to na odpisie, czy na Extrakcie winna być położona ręka Sekretarza Taxa niniejszym postanowiona. Niepołożenie taxy karą pieniężną powyższym artykułem wskazaną za sobą pociąga. Opóźnienie wydania osobliwie Extraktu, prócz takiej samej kary pieniężnej, pociąga nadto

zwrot wszelkich szkód, jakie strona z tej okazji ponieść może.

ARTYKUŁ 3.

Za spisanie oryginalnych protokołów w sprawach Rozwodowych, oryginalnych protokołów opisania stanu przedstawionych Testamentów, ani za spisanie oryginalnych protokołów i następnie rozkazów prezydyalnych Tytułem IX. prawa o Exekucyi Sądowej przewidzianych, a nawet za iakiekolwiek inne czynności, żadna opłata nie należy Sekretarzowi.

ARTYKUŁ 4.

Urzędnik, któremu obowiązki Aktuaryusza przy urzędzie Depozytowym

przez Trybunał I. Instancyi powierzono są, ma prawo pobierania opłat, za wydawać się zwykłe na żądanie stron prywatnych Ekstrakty Depozytowe od każdego arkusza dwadzieścia ośm wierszy na każdej stronnicy mieć mającego po złotemu; a jeżeli Ekstrakt pół arkusza niewynosi, groszy piętnaście, rachując w to podpis, pieczęć i Jedwab. Niepołożenie Taxy, lub opóźnienie wydania Ekstraktu, karę Art. 1szym wskazaną z. sobą pociąga.

ARTYKUŁ 5.

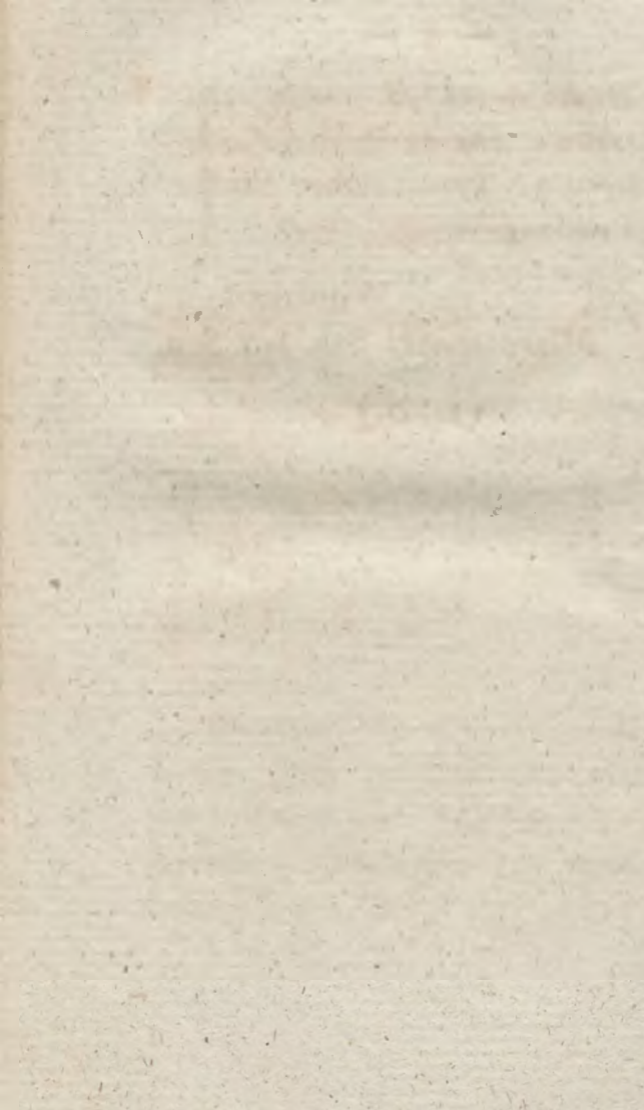
Rozdział XI. Rozporządzenia z dnia 5. Maia 1826. roku do Liczby 849 wydanego pod Tytuł-m: Przepisy ogólne, i do niniejszego rozciąga się.

Działo się na posiedzeniu naszym
w Krakowie dnia dwudziestego szóstego
Stycznia, Tysiąc ośmset dwudzie-
stego siódmego Roku,

WODZICKI,

Mieroszewski Sek. Jen. Sen.

(L. S.)

MY PREZES

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego, i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Wszem w obec i każdemu z osobną komu o tem wiedzieć należy, a szczególnie Mieszkańcom Wol. Mia. Krakowa i Jego Okręgu oznajmujemy: iż na posiedzeniu zgromadzenia Reprezentantów, w dniu osmym Stycznia roku bieżącego, stosownie do podanego z strony Senatu w formie Konstytyucyjney projektu, uchwaloną została ustawa, mocą której Toż Zgromadzenie.

Zważywszy, iak wielkicy ulega-
trudności zwrócenie pierwotnym Wła-
ścicielom, iakiemi są niektóre Instytu-
ta gmachów przez bywšie Rządy na
użytek publiczny zaiętych i dotąd zay-
mowanych, iak niemniey oddanie na
powrót przez rzeczone Instytuta gma-
chów w zamian do czasowego użycia
onymże udzielonych, a to z powodu,
że tak pierwsze, iak drugie znacznym
nakładem zgodnie z Celami swojego
nowego przeznaczenia przeformowan-
mi zostały; Zważywszy nadto, że przez
przeniesienie Tytułów własności na dzi-
siejszych tychże gmachów posiadaczy,
i wynadgrodenie Instytutów, które za-
dnego gmachu w zamian nieotrzymały
innym dogodnym gmachem dogodzi się
Interessowi wspólnemu, po zniesieniu
się z Konsystorzem Jeneralnym Dyce-

zyi Krakowskiej co do Instytutów Religijnych postanowiło i stanowi, co następuje.

ARTYKUŁ 1.

Za gmach S. Ducha przy ulicy Szpitalney stojący, a mianowicie: za część tego gmachu pod Nrem popisowym 591 z Kościołem, i przeciwległym placem dawniej na chowanie zmarłych podrzutków służącym, które to łącznie do Szpitala S. Ducha dotąd należały, iak niemniej za resztuiący Korpus i pawilony tego gmachu pod Nro. 592 i 593 stojące, tudzież przyległe onymże Ogród i place, dotąd do zgromadzenia XX wyśtużonych i proboszcza Kościoła parafialnego S. Krzyża należące; obecnie zaś przez Rząd na użytek publiczny zajęte, przeznacza się na wynagrodzenie gmach

gminny M. Krakowa Scholastyka zwany pod Nrem 597 w Gminie 5. M. Krakowa stojący, z podworcem i ogrodkiem, obejmującymi sążni kwadratowych cztery sta trzydzieści pięć, stóp dwie, Cali trzy, który to gmach stanowić będzie odtąd własność Kościoła parafialnego S. Krzyża, i służyć na pomieszkanie dla proboszcza i sług Kościelnych. Gmach zaś cały S. Ducha pod Nro. 591 592. i 593 wraz z Kościołem, ogrodem i placami przyległemi dawniej do rzeczonych gmachów S. Ducha należącemi stanowić odtąd ma własność gminną Miasta Krakowa.

ARTYKUŁ 2.

Dom Uniwersytetu Jagiellońskiego dawniej Drukarnia zwany, przyulicy

Wiślny pod Nro. 270 stojący, a dzisiay na rzecz Szpitala S. Ducha administrowany, przeznaczają się temuż Szpitalowi na Własność tytułem wynagrodzenia za część gmachu S. Ducha pod Nrem 591 stojącą, tudzież Kościół i plac przeciwległy, dawniej na chowanie ciał podrzutków przeznaczony, które stały się własnością Gminy Miasta Krakowa. Za dom zaś pod Liczbą 270. przeznaczają się Uniwersytetowi Jagiellońskiemu wynagrodzenie w Gmachu pod Nro. 274. przy Ulicy Wiślny stojącym, dawniej do Zgromadzenia PP. Norbertanek należącym a dzisiay przez Uniwersytet posiadany, oprócz Kamienicy przy ulicy Gołębiey stojącej, dawniej do Klasztoru Norbertanek, później zaś do Drukarni Akademickiej

należącey i tymże samym Nrem 274 oznaczoney, która stósownie do uchwały Seymowey, z dnia 28 Grudnia 1819 r. zapadłey sprzedaną zostawszy, zamienita się w własność prywatną, który to gmach stanowić będzie odtąd, własność Uniwersytetu Jagiellońskiego, z wyłączeniem iednak od tegóż Kościoła i frontowey części gmachu od ulicy Wiślney, na obrządek Kościoła Ritus Græci Uniti i mieszkanie Proboszcza tegóż Obrządku, Rozporządzeniami zeszłych Rządów przeznaczonych, i odtąd również własność i uposażenie rzeczzonego dopiero instytutu składać mających.

ARTYKUŁ 3.

Tytuły Własności ninieyszą ustawą przyznane, mają być na rzecz właści-

wych Instytutów do Akt hynotecznych wniesionemi, a dawni właściciele tychże otrzymujący w innych gmachach wynagrodzenie, z tychże wykreślonemi.

Zalecamy przeto i Rozkazujemy, ażeby postanowienie to iako prawo od dnia 1 Czerwca Roku bieżącego obowiązujące uważaniem, i od każdego, w czem się go dotyczyć może, ściśle zachowywanem było.

Działo się na posiedzeniu naszym w Krakowie dnia Trzydziestego Miesiąca Stycznia, Tysiąc ośmset dwudziestego siódmego Roku.

WODZICKI.

Mieroszewski Sek. Jen. Sen.

(L. S.)

MY PREZES

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego, i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, a szczególnie Mieszkańcom Wol. Mia. Krakowa i Jego Okręgu - oznajmujemy; iż na posiedzeniu zgromadzenia Reprezentantów, w dniu 13szym Stycznia r. bież: odbytém, stosownie do podanego z strony Senatu w formie Konstytucyiney projektu, uchwalone zosta-

to iednomyślnością prawo, mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy, iż trzy klasy do subrepartycyi podatku osobisto-klassyeczno-przemysłowego art: VII. Ustawy Seymowey z dnia 7 Stycznia 1820 r. zapadłej, a przez Senat w dniu 1 Lutego tegóż roku ogłoszoney wskazane, nie są dostarczającemi do zachowania należnego stósunku pomiędzy Kontrybuentami do iedneyże klasy wedle przepisów Ustawy z dnia 27 Grudnia 1827 roku należącemi, stanowi: iż celem przyniesienia należney ulgi Właścicielom Domów bezpieczrowych, równie iak innym uboższym Kontrybuentom, zamiast trzech wyżej wspomnionych Klass, Obywatele do subrepartycyi użyci, pięć takowychże Klass do wyrachowania indywidualnych należytości kłaść nadal

winni będą. Co jednak z resztą żadney inney zmiany w wyż namienionych Ustawach pociągać za sobą niemoże.

Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby postanowienie to iako prawo od dnia 1 Czerwca Roku bieżącego obowiązujące uważanem, i od kogo należy, dopełnianem było.

Działo się na posiedzeniu naszym w Krakowie dnia dwudziestego trzeciego Mca Stycznia, Tysiąc ósmset dwudziestego siódmego Roku.

W O D Z I C K I.

Mieroszewski Sek. Jen. Sen.

(L. S.)

Dzień ogłoszenia jest 1 Czerwca 1827 r.

270.

MY PREZES,

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Wszem w obec i każdemu z osobna,
a szczególnie Mieszkańcom Miasta
Krakowa wiadomo czyniemy, iż stó-
sownie do podaney przez Senat Rzą-

dzący ostatniemu Zgromadzeniu Re-
prezentantów inicjatywy, toż Zgroma-
dzenie zważywszy pilną potrzebę ukoń-
czenia reparacyi Kościoła XX. Bernar-
dynów na Stradomiu, chąc się oraz
przyłożyć, ile fundusze kraiu dozwolą,
do rozpoczętego przez samo Zgroma-
dzenie rzeczonych Xięży dzieła, kwotę
Złp. 2000 wyraźnie Złotych Polskich
Dwa tysiące z funduszu ad extra ordi-
naria Budgetem na rok 1847/28 ozna-
czonego, na tenże cel iednomyślnie
przeznaczyło.

Zalecamy przeto i rozkazuie-
my, ażeby postanowienie to, w
czem kogo obowiązuie, dopełnio-
nem zostało.

Działo się na Posiedzeniu Naszem w Krakowie dnia czwartego Mca Kwietnia, tysiąc osmset dwudziestego siódnego roku.

W O D Z I C K I.

Mieroszewski Sekr: Jen: Sem:

(L. S.)

MY PREZES

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego, i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, a szczególnie Mieszkańcom Wol. Mia. Krakowa i Jego Okręgu oznajmuje-

my; iż na posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu 12tym Stycznia r. b. odbytem, uchwalony został sółownie do zrobionej z strony Senatu w formie Konstytucyą przepisanej Inicyatywy, nowy dochód pod tytułem opłaty, od Uczniów tak Uniwersytetu jak Licealnych pobierać się mającey, w następującej osnowie:

ARTYKUŁ 1.

Summa trzy tysiące Złotych Polskich na pomnożenie funduszu Akademii krakowskiej dla zakrycia wydatków na Etacie teyże Akademii umieszczonych, ma wpłynąć na rok etatowy 1827/28 do Kasy Głównej Skarbu Publicznego z opłaty od Uczniów Uniwersytetu i Licealnych dawniey Minerwalia zwancy.

ARTYKUŁ 2.

Celem zebrania tej summy oznacza się na ten szczególny ieden rok szkolny 1827/28 rocznie po Złotych Polskich ośm od każdego Ucznia Uniwersytetu, a po Złotych Polskich cztery od każdego ucznia Licealnego, będących w stanie opłat tych ponoszenia. — Sposób zaś poboru tego Senat Rządzący ułoży.

Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby postanowienie to iako prawo od dnia 1 Czerwca Roku bieżącego obowiązujące uważaniem, i od każdego wczém się go dotyczyć może ściśle zachowaniem było.

Działo się na posiedzeniu naszym
w Krakowie dnia dwudziestego trzeciego
Mca Stycznia, Tysiąc ośmset dwudzie-
stego siódmego Roku.

W O D Z I C K I.

Mieroszewski Sek. Jen. Sen.

(L. S.)

1517
Dzień ogłoszenia jest 1 Czerwca 1827 r.

MY PREZES

i SENATOROWIE

*Wolnego, Niepodległego, i
ściśle Neutralnego, Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

Postanowiwszy, ażeby Budget tak Przychodów, jak Rozchodów na rok 1827/28 w dniu 13 b. m. i r. w Izbie REPREZENTANTÓW uchwalony, przeszedł do powszechnej każdego Mieszkańca i tu teyszego wiadomości, umieścić go w Dzienniku Postanowień Rządowych zbiorowo, jak chce mieć art. 151 Statutu urządzającego Zgromadzenia Polityczne zalecamy. —
Działo się na Posiedzeniu Naszém w Krakowie d. 31 Stycznia 1827.

W O D Z I C K I.

Mieroszewski Sekr: Jen: Sen:

(L. 6.)

BUDGET na ROK 1827/28.

Co DO PRZYCHODÓW.

Porządkowy Numer	Wyszczególnie- nie Przychodów. TYTUŁ Iwszy. <i>Podatki Stałe.</i>	Przychód na r. 1827/8 przez Zgromadzenie Prawodawcze przyjęty.	
		<i>Żłpolsk: gr.</i>	
1	Podatek Dymowy	163,706	14
2	„ Offiary 40 gr	48 853	18
3	„ — 24 —	73 425	26
4	„ — 20 —	1 796	8
5	„ — 10 —	3,276	16
6	„ Łanowy -	121	8
	Summa Tytułu I.	291,180	—
	TYTUŁ IIgi.		
	<i>Dochody nie- stałe.</i>		
7	Podatek Czopowe- go Skarbowego od		

porządków
Numer

Z polsk: gr.

	Prunków, jako to: Wodek, Okowity, szumówki, Miodu, Wisniaku, Malinia- u, Dereziaku, Li- pcu podług przecię- cia trzechletniego	78.497	19
8	Podatek Osobisty klasyczny-Przemys- łowy	75.671	
9	Dochód z Poczty podług przecięcia	8.446	5
10	Dochód z Stepla „	50.000	7
11	„ z Soli we- dług Kontraktu do dnia 31 Maja 1832 roku	195.000	
12	Dodatek na Soli do 31 Maja 1832 r.	90.000	
13	Dochód z podatku ro- cznego od Konsensów na sprzedaż tytoniu, tabaki i kart podług przecięcia gletniego,	2.551	16

3*

porządkowy Numer		Złpols:	gr.
14	Opłata od Szynków	41.585	17
15	" " Fiskrów	602	11
16	Opłata z Redut podług mającego bydź Kontraktu approximate	200	
17	Z tax i kar Policyjnych, tudzież od pozwolenia Muzyk i Widowisk podług przecięcia trzechletniego	4,673	23
18	Dochód z robót arsztanckich podług przecięcia trzechletniego	7,075	8
19	Opłata kuracyina od wchodzących i wychodzących Osób z Szpitala Wenerycznych i Domu chłakanych, podług przecięcia	1,561	29

Złpol: gr.

20 Czynsz dzierżawny z domów Narodowych podług kontraktów - - - - - 2,689 10

21 Czynsz dzierżawny z domów Akademickich - - - - - — — —

22 Dochód z Loteryi według kontraktu do ostatniego Wrz śnia 1828 r. - - - - - 24,000 —

Summa Tytułu II. 582,558 17

TYTUŁ IIIci.

Intraty z Dóbr Narodowych.

23 Dochód z dóbr Narodowych w dzierżawie doczesney i wieczystey - - - - - 277,238 26

porządkowy
Numer

porządkowy
Numer

Złpols: gr.

24	Z Młynów Krakowskich podług Kontraktu do ostatniego Maja 1827	22,000
25	Z Gruntu Latarni i Do nu przy tymże podług Kontraktu do ostatniego Maja 1827 r.	400
26	Z Browaru Królewskiego nad Wisłą i Szynku na Za ku do 31 Maja 1829	4 117
27	Z Dziesięcin podług wykazu	10,443 14
28	Z Lasów Narodowych podług przecięcia	15,248 17
29	Z Kopalni węgla podług wyrachowania w placie Ekonomicznym	28,000
Summa 4 tytułu III		357,447 27

TYTUŁ IV^{ty.}

*Prowizyje i czyni-
sze reempcyo-
nalne.*

30	Prowizyje od Kapi- tałów Narodowych na dobrach lokowa- nych podług wykazu	11,274	19
31	Prowizyje od kapita- łów tytułem wku- pnego z dóbr Naro- dowych w dzierżawę wieczystą wypusz- czonych zebrane po- dług wykazu -	17,178	9
32	Prowizyje od Kapi- tałów z sprzedarzy Domów Narodo- wych podług wy- kazu - - -	3,582	5

porządkowy
Numer

Złpol: gr.

33	Czynsze Emphiteu- tyczne i Reempcyo- naine na Dobrach i Realnościach hypo- tekowane podług wykazu - - -	4,038
34	Czynsz ziemny In- wentaryczny od Starozakonnych -	3,600
35	Prowizye od Kapi- tałów na szpital We- nerycznych podług wykazu - - -	1,014 27
36	Prowizye od kapita- łów na Dom Ohła- kanych podług wy- kazu - - -	1,393 27
Summa Tytułu IV.		42,081 87

TYTUŁ V^{ty}.

*Dochody kame-
laryjne IX Gmin
Mieyskich.*

37	Czopowe Mieyskie od Wódek, Okowity, Araku, Likieru, Miodu, Wisniaku, Maliniaku, Derenia-ku, Lipcu, Wina, Piwa Angielskiego i Porteru, podług przecięcia trzecie-tniego	107,651	7
38	Czynsze ziemne i Emphiteutyczne podług wykazu	3,838	12
39	Z dóbr Mieyskich w dzierżawie czaso-		

Porządkowy Numer		Zł: pol:	gr.
40	wey i wieczystey będących Prowizye od Kapi- tałów tytułem wku- pnego z Dóbr Miey- skich w dzierżawę wieczystą wypusz- czonych, iako też za materiały z murów Mieyskich podług wykazu	17,752	24
41	Prowizye od Kapi- tałów dawnych czynnych Mieyskich podług wykazu	9,473	29
42	Dochód z kramów, jatek rzeźniczych i innych drobnych re- alności Mieyskich podług wykazu	962	15
43	Opłata targowego od Przekupniów po-	19,929	14

	dużę przecięcia zch leńnego -	10,589	21
44	Dochođ z wagi miey- skiej podług prze- cięcia trze hleńnego	882	26
45	Od pożyczania i ce- nowania wagi i miar podług przecięcia trzechletńego -	208	11
46	Opłata od Konsen- sow na rzemiosła i wytrobki raz ieden opłacaących się, w mieysce tax, od Prawa Mieyskiego, podług przecięcia trzechletńego -	971	20
47	Opłata, okłađonego na Cmentarzu Głó- wnym, podług prze- cięcia trzechletńieg	793	8
48	Dodatek do dochodu		

porządkowy

Numer

Złpol: gr.

	Kamelaryjnego od Starozakonnych -	6,536	
49	Dochód z Rzeźnicy Głównej podług przecięcia trzyletniego - -	22,220	3
	Summa Tytułu V.	201,810	10
	TYTUŁ VIty.		
	<i>Extraordinaria.</i>		
50	Opł ty mineralney od Uczniów Uniwersytetu po Złp. 8 od Uczniów Licealnych po Złp. 4.	3,000	
51	Dochód z exekutnego approximatve		26 15
52	Z Funduszu Rogatkowo - Mostowego, Ładowego, zwrot		

po 22 ikowy

UNIC

Złpol: gr.

	1/3 części Pensyi Inspektora Przychodów i Budownictwa, tudzież Kancellaryi pierwszego, a 1/10 część Urzędników Kaszy Głównej -	4,320	
53	Wpływ za Dzienniki Rządowe podług przecięcia trzecieletniego	2,579	20
54	Wpływ z dochodów nieprzewidzianych approximative -	279	15
	Summa Tytułu VI.	10,205	20

TYTUŁ VII^{my}.

Zapełnienie niedoboru w Podatku Dymowym i Osobistym, z

Złpól: gr.

powodu *Allewi-*
acyi w tychże
 podatkach na
 mocy Uchwały
 Seymowej z dnia
 30 Grudnia 1823
 z funduszu sol-
 nego.

55	Na uzupełnienie nie doboru w podatku Dymowym -	39,059
56	Na uzupełnienie nie doboru w podatku Osobistym -	12,213
	Summa Tytułu VII.	51,272
	Ogół Przychodów	1,536,556 11

Wyrażnie Złp. Jeden milion pięć kroć
 trzydzieści sześć tysięcy, pięćset pięćdzie-
 siąt sześć i groszy ledenaście.

BUDGET ROZCHODOW

NA ROK ETATOWY 18²⁷/28.

TYTUŁY.	Zł pol:		gr.
I. Senat z Wydziałami	281,366		
II. Na utrzymanie Kancellaryi 28 Wóytów	39,200		
III. Sądownictwo -	141,600		
3 1/2 Emerytury i dodatki do Peasyi do Tytułu 1 i 3 - -	17,820		
IV. Uniwersytet -	454,534	15	
V. Szkoły początkowe	33,168		
VI. Na wynadgrózenie Skarbowi za opał dla Uniwersytetu	6,936		
VII. Milicya, Muzyka, i Zandarmerya -	155,527	24	
VIII. Kompetencye -	33,226	11	
IX. Instytutu Dobroc:	72,725		
X. Więzienia kryminalne i Policyjne -	39,670	25	
XI. Budowle Narodowe	52,600		

TYTUŁY

Złpols: gr.

XII.	Czyszczenie i oświe- cenie Miasta lampami	22,054	3
XIII.	Ogólne potrzeby Krajowe	57,873	5
XIV.	Administracya do- chodów niestałych	7,446	16
XV.	Extraordinaria	33,236	3
XVI.	Ulga w podatkach i koszt utrzymywania Kommissyi spraw- dzającej wyroby	57 572	
	Ogółt rozchodów	1,530,556	11

Wyrażnie Złp. Jeden milion pięć kroć
trzydzieści sześć tysięcy pięćset pięćdzie-
siąt sześć, groszy jedenaście.

Zgodno z Aktami
Microstewski Sekr. Jen. Sen.
 (L. S.)

MY PREZES

i Senatorowie

*Wolnego, Niepodległego i
Ścisłe Neutralnego Miasta
Krakowa i Jego Okregu.*

Przekonawszy się doświadczeniem lat dziesięciu, iż do ychczasowe Urządzenie Policji wymaga niektórych zmian w sposób więcey celowi porządku i bezpieczeństwa publicznego odpowiadający, — Zważywszy nadto, iż w położeniu ninieyszem Kraiu Wolnego Miasta Krakowa i stósunkach z Ościennemi Protegującemi go Rządami naywięcey na tem zależy, ażeby przez dokładnie

— 2 —

Uorganizowaną Policją i iey sprężyste działanie Prawa i swobody każdego mieszkańcã zabezpieczonemi, a spokojność publiczna iak naydzielniey utrzymywaną była: postanowiliśmy zaprowadzić nowe tey Władzy urządzenie w następujący sposób.

ROZDZIAŁ I.

O Dyrekcyi Policyi.

ARTYKUŁ I.

W miejsce dotychczasowego Urzędu Policyi Pośredniey zaprowadzona będzie *Dyrekcya Policyi*, na Ciele której będzie Urzędnik z Tytułem *Dyrektora Policyi Kraiu Wolnego Miasta Krakowa*, co do Rangi w ustanowionym przez Kommissyą Organizacyjną porządku, mający też samę, co Sędziowie Appellacyi.

— 3 —

ARTYKUŁ II.

Władza Dyrekcyi rozciąga się równie do Miasta Krakowa iak i do całego Okręgu w odmiennym iednakże sposobie; albowiem co do Miasta Krakowa sprawować będzie równie Policją Administracyjną, Dozorczą, iak i Sądową w Obrębach przepisami poniżey umieszczonemi wskazanych. — Co zaś do Gmin Okręgowych, sprawować ią ma tylko w sposobie dozorczym; ztąd Wóyci Gmin Okręg: trzymając się iak do tey chwili Instrukcyi dla Wóytów przez Komisją Organizacyjną w dniu 12 Czerwca 1816 r. zatwierdzoney, podlegać będą Dyrekcyi Policyi tylko co do przedmiotów Artyk: X. teyże Instrukcyi obiętych, a następnie dopełniać odbieranych od Dyrekcyi Rozkazów tak co do zapobiegania zbrodniom, iako też śledzenia i

chwytania Włoczegów, bądź osób o wykroczenia podeyżrzanych, przytrzymowania i dalszego postępowania z osobami do ich Gmin z innych okolic, bądź z Państw Osciennych przybyłemi, a w dostateczne świadectwa nieopatrzonemi; tudzież w tem wszystkiem, coby spokojności lub bezpieczeństwu publicznemu zagrażało. W których to przedmiotach wprost z Dyrekcyą Policyi Korrespondować, też o wypadkach lub szczególnych zdarzeniach donosić, i o dopełnieniu poleceń zdawać Rapporta winni będą.

ARTYKUŁ III.

Dyrektor jako Naczelnik Urzędu Dyrekcyi jest sam Rządowi odpowiedzialnym za wszelkie uchybienia i nieregularność służby Polcyiney, a nawzajem ma Prawo napominania i kara-

nia w drodze dysecyplinarney podległych Mu Urzędników niższych i Officyalistów, i to bez odwołania się co do przewinień, któreby wyższej kary nad oznaczone Uchwałą Senatu z dnia 25 Stycznia 1817 roku do Liczby 276 w Punktach a. b. nieprzechodziły. — Gdyby wyższego stopnia kary użyć wypadało, ma być okoliczność ta Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi doniesiona, który po rozpoznaniu, zastróżoną karę Kollegialnie ostatecznie orzeczy. Tam zaś, gdzieby wykroczenie na zawieszenie od pensyi lub Urzędu, tem więcej zaś na kassacyą zasługiwało, rzecz wprost Senatowi przedstawoną być będzie powinna. Urzędnicy wyżsi iako to: Kommissarze i Adjuksi, wrazie uchybień służbowych ulegają napomnieniu, wrazie iednak potrzeby użycia ia-

kiey kary, mają być Senatowi Rządzącemu przedstawianemi.

ARTYKUŁ IV.

Dyrekcya Policyi mocną będzie wchodzić w Korrespondencyą bezpośrednią z Władzami Policyinemi Państw Ościennych co się dotyczy ścigania zbrodniarzy, i rozpisywać listy Gończe za podeyżrzanemi ludzmi ztąd zbiegłemi; tudzież w razach okazania się zarazy bydła bądź Chorób Epidemicznych, — W innych zaś przypadkach winna będzie potrzebę zniesienia się z Ościennemi Rządami Senatowi przedstawiać.

ARTYKUŁ V.

Nikt nie może odmówić Posłuszeństwa Rozkazom od Dyrekcyi Policyi wydanym, iak skoro te podpisem Dyrektora lub jego Zastępcy Kontrasygn-

wanym przez Sekretarza zaopatrzone-
mi będą, w nagłych zaś lub taie-
mnicznych wymagających razach, rozkazo-
wi przez samego Dyrektora bądź obo-
wiązki jego pełniącego podpisanemu,
lub ustnie od niego odebranemu, a na-
wet przez Urzędnika bądź Oficjalistę
Policyjnego jego imieniem oznaymione-
mu, a to pod karami na opierających
się Władzy Publiczney Ustawą karną o-
znaczonemi. — Gdyby jednak kto takim
Rozkazem bądź poleceniem znalazł się
bydź uciążonym, dopełniwszy takowego,
mocen jest uskarżyć się w I. Instancyi do
Wydziału Spraw Wewnętrznych i Poli-
cyi, który rzecz tę bezwzględnie rozpo-
znać winien, i żalącemu się wydadź re-
zolucyą z wolnem odwołaniem się do
Senatu Rządzącego; jeżeliby Strona lub
Dyrekcya poprzestać na nicz nic-
chciała.

ARTYKUŁ VI.

Podpis Dyrektora Policji lub obowiązki jego pełniącego i Sekretarza na Paszporcie Kraiowym, bądź Zagranicznym położony, nie będzie odłąd potrzebował stwierdzenia go w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Policji. — Obowiązkiem przeto będzie Dyrektora Bióro Paszportowe tak urządzić, ażeby służba ta odbywała się pod okiem Jego, spiesznie, a razem z iak naywiększą dia podróżujących wyrozumiałością i delikatnością, nie bez należney iednakże przezorności.

ARTYKUŁ VII.

Co do Policji Administracyjney i Lekarskiej, Dyrekcyą zostaje w tych samych stósunkach z Wydziałem Spraw Wewnętrznych, Urzędnikami zdrowia,

Rządzcami Szpitalów, Towarzystwem Dobroczyńności, i Komitetem Dozorczym Domu pracy wedle postanowienia Senatu z dnia 15 Czerwca roku bieżącego zaprowadzić się mającym, w takich co do czterech pierwszych, dotychczasowy Urząd Policji zostawał. — A co się tycze Uczniów tak Uniwersytetu iak Licealnych, znosić się winna będzie z Kuratorem Jeneralnym Instytutów Naukowych w sposób, Statutem Uniwersytetu bądź szczególnemi Instrukcyami od Senatu wydanemi wskazany. — Co zaś do Policji Wyższej, odbiera rozkazy od Prezesa Senatu i Jemu bezpośrednio zdaie sprawę z onych dopełnienia.

ARTYKUŁ VIII.

W razie choroby, legalnego oddalenia się, lub inney ważney przeszkody

dy, obowiązki Dyrektora Policji pierwszy Kommissarz pełnić zastępczo będzie.

ROZDZIAŁ II.

Skład Dyrekcyi.

ARTYKUŁ IX.

Dyrekcyja składa się:

- 1) Z jednego Dyrektora Policji.
- 2) Dwóch Kommissarzy.
- 3) Czterech Adjunktów.

Do służby Kancelaryjney mieć sobie będzie przydanych:

- 1) Jednego Sekretarza.
- 2) Jednego Dziennikarza, mającego oraz utrzymować Protokół meldunkowy.
- 3) Jednego Archiwistę razem i Expedyenta.
- 4) Dwóch Kancellistów, którym w po-

moc mogą być przyjmowani bezpłatni Aplikanci.

Do służby Dozorczej będzie:

- 1) Sześciu Rewizorów Policji
- 2) Dwóch Podrewizorów wyznania Starozakonnego.
- 3) Dozorca Aresztów.
- 4) Jeden Stróż do obsługi Domu Aresztów i Kancellaryi obowiązany.
- 5) Stróże nocni.
- 6) Ordynans wzięty z oddziału Milicyi ruchomej.
- 7) Czterech Spric Maystrów.
- 8) Dwóch Trębaczów na Wieży straży ogniowej.
- 9) Wykonawca sprawiedliwości karnej.

Przydzielonemi także do Bióra Dyrekcji i pod iey bezpośredni Dozór oddanemi zostają:

- 1) Kommissarz Targowy z iego Adjunktem.
- 2) Pisarz Kantoru służących.

ROZDZIAŁ III.

Podział Dyrekcyi.

ARTYKUŁ X.

Dyrekcya Policyi składać się będzie z dwóch Oddziałów, to iest: Sądow-
niczego, i Dozorczo-Administracyj-
nego.

ARTYKUŁ XI.

Oddział Sądowniczy sprawowa-
nym będzie przez trzech Adjunktów do
tej służby ukwalifikowanych, którzy
wyłącznie trudnić się będą odbieraniem
Istoty czynu od poszkodowanych lub
żalących się, i następnie wyprowadza-
niem Inkwizycyi summarycznej w Spra-
wach wszelkich Kryminalnych, Popra-
wczych i Policyjnych w Obrebie Jede-
nastu Gmin miejskich zdarzyć się mo-

gających, a wedle istniejących przepisów pod rozstrzygnięcie Wójtów Gmin rzeczonych lub Trybunałowi Iwszej Instancyi przesyłać się mających; iak niemniej i Owych, które rozpoznaniu i wyrokowaniu dotyczącego Urzędu Policyi Pośredniej ulegały, lub późniejszymi Ustawami Urzędowi Dyrekcyi Policyi przydzielonemi bydźby mogły.

Odsyłanie Spraw do Wójtów lub Trybunału, nie może nastąpić iak tylko po Kollegialney naradzie pomiędzy trzema Adjunktami Oddziału Sądowicznego, pod prezydencyją Dyrektora, lub jednego z tychże Adjunktów, którego Dyrektor wyznaczy, odbydź się mającey, w której większość stanowić będzie, a w razie równości zdań Dyrektor drugą kreską rzecz rozwiąże. Protokularna ta narada zapisaną będzie na

samymże Exhibicje, i każdy z należących do niej zdanie swoje wkrótkości zapisać i podpisać ma. Wyrokowanie zaś w Sprawach właściwie Policyjnych nie będzie uważanem za obowiązujące, jeżeli nie uzyska podpisu Dyrektora i to bez kollegialney narady, a nadto stósownie do Dekretu Najjaśniejszego Króla Saskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku mianowicie Artykułu XI. teyże Ustawy, po dyskussyach słownych i bez zrobienia relacyi na piśmie Dyrektor swą Decyzją wyda i o takowey na minucie tylko wzmiankę uczyni.

Do tegoż oddziału Sądowniczego należy przestrzeganie wykonania Wyroków XI. Wóytów Gmin mieyskich, stósownie do Artykułu II. Lit: e. Instrukcyi dla Wóytów przez Kommissyją Organizacyjną przepisanej, iak niemniej

Wyroków od siebie wydanych, i dopilnowanie, ażeby po staniu się Prawo-mocnymi natychmiast skutek swój wzięły, równie iak kary pieniężne do Kassy właściwey ściągnionemi zostały.

Oddział ten w Epokach oznaczonych, winien będzie Rapporta zwyczajne tak Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policji o zasądzonych karach pieniężnych i onych wielkości, iako też Sądowi Appellacyjnemu o wielości i postępie Spraw zdawać się mając sporządzać, tudzież takowe Dyrektorowi do podpisu i dalszego odesłania przedstawiać.

ARTYKUŁ XII.

Oddział Dozorczo-Administracyjny sprawowanym będzie przez dwóch Kommissarzy z pomocą jednego Adjunkta, i trudnić się będzie wyrabianiem

W wszelkich przedmiotów tyczących się Policji Administracyjney i porządkowey, bądź Lekarskiy; czynieniem śledztw tak na doniesienia prywatne iak z Rozkazu Władz wyższych, a nawet na wiadomości z publicznego odgłosu powzięte. — Utrzymować Inspekcyę na schadzkiach publicznych i widowiskach, pospieszać w miejsca, gdzieby zaszło iakie szczególne zdarzenie, zarządzenia, pomocy lub przywrócenia należnego porządku wymagające; kierować obroną i ratowaniem osób, tudzież zabezpieczeniem uratowanych ruchomości, wraze wybuchnionego pożaru lub zdarzoney powodzi; a razem załatwiać na miejscu wszelkie wydarzyć się mogące okoliczności, zresztą odbywać z polecenia Dyrektora Kommissyę i wykonywać Rozkazy Jego.

ARTY.

ARTYKUŁ XIII.

Gdy nikt z przytrzymanych i do Aresztów Policyjnych przyprowadzonych, czyli by był obwiniony o włóczęgostwo lub jakowe mniejszey wagi przewinienie czyli też o jakowy występpek lub złrodną, niepowinien dwudziestu czterech godzin bez Indagowania zostawać: Każdy przeto z przyprowadzonych, aby tylko nieznajdował się w stanie niezdolności porządnego na za pytanie odpowiadania, ma być na tychmiast przed Adżunkta tego oddziału stawionym, który sporządziwszy z nim i oddającym go do aresztu krótki Wywód słowny tyczący się przedmiotu tego przewinienia, takowy zaraz Dyrektorowi przedstawi dla orzeczenia w kilku słowach na tym samym wywodzie słownym zapisać się mających, czyli

B

dalsze zatrzymanie stawionego w Aresztach i postępowanie z nim w właściwym Oddziale, lub też uwolnienie z aresztu ma mieć miejsce.

ARTYKUŁ XIV.

Do bliższego Dozoru Policyjnego będzie sześciu Rewizorów Policyi z których pięciu podzieli Dyrektor pomiędzy Gminy Miejskie tak, iż jeden dozorować będzie Gminę Iszą i IIgą drugi Gminę III i IV trzeci V i VIII, czwarty Gminę VII i IX piąty Gminę VI, X. i XI. Ostatniemu dodanych będzie dwóch podrewizorów wyznania Starozakonnego. Szósty zaś Rewizor zstawać zawsze będzie w godzinach służbowych przy Biórze Dyrektora dla pełnienia Jego rozkazów, i ten utrzymować będzie Kasę ptychodów i wydat-

ków Policyjnych, z obowiązkiem Składania w Epokach zwyczajnych udowodnionych rachunków.

ARTYKUŁ XV.

Rewizorowie Gminy Dozorujący winni są mieszkać w obrębie Rewirów swoich, a wszyscy sześciu z kolei winni są odbywać Inspekcye w Biórach Dyrekcyi tak w godzinach od pracy wolnych iak i w nocy; Odbywać Patrole w mieście i przedmieściach wedle użwanego dotąd zwyczaju z potrzebną ilością Milicyi krajowej, i przekonywać się czyli Stróże nocni dopełniają swych obowiązków. — Rewizor Inspekcją utrzymujący winien o wszelkich ważniejszych zdarzeniach zawiadamiać natychmiast Dyrektora Policyi lub Jego Zastępcę, Senatorsa w Wydziale Spraw

Wewnętrznych Prezydującego i Prezesa Senatu.

ARTYKUŁ XVI.

Rewizor Gminę dozorujący obowiązany jest dawać ustawiczne baczenie na ruch w Rewirze Jego odbywający się a szczególnie na Szynkownie i Domy Gościnne i w nich przebywających ludzi; tudzież pilnować ażeby meldowanie osób przybywających, ubywających, lub przeprowadzających się, przez właścicieli lub Administratorów tychże do Dyrekcyi z iak największą punktualnością dopełnianem było. — Dla czego Dyrekcyja Policji wręczy każdemu właścicielowi lub Administratorowi Domu za zwrotem kosztów druku Książeczkę meldunkową, wedle potrzeby z kilku lub kilkunastu arkuszy przez Dyrekcyją

zaparafrowanych składać się mającą, z wydrukowanemi wedle wydać się mającego Wzoru Kubykami, w którą Gospodarz Domu winien w pisać każdego przybywającego na więcej niż dwadzieścia cztery godzin, i do Dyrekcyi Policyi posłać. Z której utrzymujący Protokół meldunkowy Urzędnik zaciągnie do niego pod właściwą Gminą i Numerem Domu przybywająca lub ubywająca osobę, a Gospodarzowi w Książeczce jego zameldowanie poświadczy. Niedopełniający tego obowiązku Gospodarze, w miarę okoliczności, wedle przepisów Ustawy karney Części IIgiej po przekonaniu, przez Dyrekcyą Policyi ukaranemi, a wrazie większego przewinienia do Wóyty Gminy właściwey po ukaranie odesłanemi bydź winni.

ARTYKUŁ XVII.

Rewizor Gminy Dozorujący winien także przestrzegać ażeby wszelkie przepisy Policyjne od mieszkańców zachowywanemi były; w razie uchybienia właścicieli Domów lub Administratorów grzecznie ostrzegać, a gdyby ostrzeżenie to w przeciągu czasu iakiego dopełnienie Przepisu koniecznie wymaga było bezskutecznem, donieść piśmiennie Dyrekcyi, która nieposłusznego na tychmiast stósownemi środkami zniewolnić winna będzie.

ARTYKUŁ XVIII.

Rewizor w swoim Rewirze, winien jest zatrudniać się ciągle dozоровaniem Artykułów żywności w obrębie Rewiru jego na sprzedaż wystawianych; wzywać Urzędników zdrowia do Rewizyi

tychże, mianowicie co do dojrzałości owoców, gatunku grzybów, świeżości Ryb i t. p., i onym przy tej czynności assistować, tudzież przestrzegać, ażeby Dziczyzna w porach do polowania przepisami zabronionych, sprzedawaną nie była. — Również obowiązkiem jego będzie zwiedzać od czasu do czasu Sklepy, kramy, targowiska i wszelkie miejsca, do sprzedaży iakich bądź Artykułów przeznaczone, dla dostrzegania czyli tam wagi i miary fałszywe nie są używanemi, a znalazłszy takowe, w obecności iednego przynajmniej świadka zabierać, i Dyrekcyi składać z piśmiennem o tem doniesieniem.

ARTYKUŁ XIX.

Gdy podobne doniesienia iako od osoby przysięgą wierności zobowiązanej pochodzące za prawy posłak są

pożyczkiwanemi, ścisłym przeto obowiązkiem iest Rewizorów Policyi, ażeby Rapporta swoje z iak naywiększą iasnością, dokładnością i rzetelnością układali, strzegąc się bezgruntownych doniesień a tem bardziey fałszu; równie albowiem niedbalstwo z ich strony okazywane iak i nierostropność w działaniu będzie wedle przepisów w tey mierze Reskryptem Senatu z dnia 25 Stycznia 1817 roku do Liczby 276 wydanego w drodze dyscyplinarney w miarę wielkości lub powtarzanego przewinienia karana.

ARTYKUŁ XX.

Rewizorowie starać się winni, ażeby każdego z Obywateli i Mieszkańców w Rewirach swoich osobiście znali; przez co ułatwi się Im sposobność poszczególnego i sledzenia przybyłych do

Gminy osób, a tem samem zbierania ludzi podeyżrzanych, włóczegów, lub żebraków, i takowych do Dyrekcyi odsyłania dla dalszego względem nich postąpienia.

ARTYKUŁ XXI.

Wrazie wybuchłego pożaru, znaczniejszey powodzi, lub innego iakiego Lud gromadzącego wypadku, Rewizor Policyi właściwego Rewiru winien jest nayspieszniey donieść o tem Dyktorowi Policyi, Senatorowi Prezydującemu w Wydziale Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież Prezesowi Senatu lub mieysce Jego Zastępującemu Senatorowi, w czem szczególniey Ordynanse Wóytowscy Rewizorom pomocnemi byź winni. Sam zaś Rewizor uładź się ma w mieysce wypadku dla pełnienia Rozkazów Dyrektora lub ze-

stanego Kommissarza. Nim zaś ten przybyć może, kierować przy pomocy Wójta miejscowego rutunkiem i utrzymaniem należnego porządku. Że zaś w ogólności Polcyja nie tylko ściganiem przestępców lub zbrodniarzy i o-nych w ręce Sprawiedliwości oddawaniem trudnić się winna, lecz nadto zapobiegać przykrym wypadkom i przeszkadzać dopełnianiu przestępstw lub zbrodni: każdy przeto Rewizor baczne oko na te okoliczności mieć powinien i zawczasu Dyrekcyą Polcyi dla przedsięwzięcia zaradczych środków uwiadamiać; Co mu nietylko za dopełnienie obowiązku, lecz i za zasługę poczytanem będzie.

ARTYKUŁ XXII.

Oddział Administracyjny utrzymywać także będzie bliższy Dozor nad

Kommissarzem Targowym i przedmiotami do służby jego należącemi; przestrzegać, ażeby Ceny Targowe zwykle tygodniowo stanowione układanemi były z iak największą dokładnością i pewnością, a w przeznaczaniu miejsc do sprzedaży różnych Artykułów żywności, bądź innych ku potrzebie i wygodzie Mieszkańców służących, nie na prywatne niektórych osób widoki lecz na ogół wzgląd był dawany.

ARTYKUŁ XXIII.

Że Kantor służących i wyrobników wedle postanowienia Senatu z dnia 25 Kwietnia 1822 pod bezpośredni dozór Policji icst oddanym: Oddział przeto Administracyjny czuwać będzie nad czynnościami Kantoru tego, tudzież sprawowaniem się Stręczycieli i Stręczycielek,

a w ogólności nad sprawowaniem się i obyczajami klasy służących i wyrobników.

ARTYKUŁ XXIV.

Również dozorowanie Szprycmistrzów i całej Straży ogniowej, słowem wszystko co do bezpieczeństwa publicznego przyczynić się może, jest w obowiązku rzeczonoego Oddziału. — Przy zwyczajnych zaś Rewizjach Narzędzi Ogniowych jeden z Kommissarzy koniecznie znajdować się powinien, i Raport o stanie onych równie iak potrzebie czynienia iakowych napraw, Dyrektorowi zdawać, który następnie Wydział Spraw Wewnętrznych o takowej potrzebie bezzwłocznie ostrzegać jest obowiązany.

ROZDZIAŁ IV.

O Straży Policyiney.

ARTYKUŁ XXV.

Oddział Milicyi Ruchomey przeznaczonymi będąc wyłącznie do służby Policyiney, zostaje co do utrzymania Żołnierzy i ich karności pod Władzą Komendanta Milicyi, co się zaś tycze służby podległym zupełnie być winien Rozkazom Dyrekcyi Policyi.

ARTYKUŁ XXVI.

7 Oddziału Żandarmeryi w Mieście Krakowie Konsystującego Komendant Milicyi na wezwanie Dyrekcyi winien ićs dostarczać w potrzebie żądanej ilości Żołnierzy, którzy w takim razie rozkazy Jey ściśle pełnić i oney z dopełnienia Rapport zdawać obowiązani będą.

ARTYKUŁ XXVII.

Gdy służba Policyjna wymaga, używania do niej ludzi rozsądnych, przezornych, dobrych Obyczajów i świetlejszych, Stanowi się za Prawicę, iż do oddziału tego mają być przeznaczani Ludzie szredniego tylko wieku, trzeźwi, i obyczajni, którzyby nigdy o żaden występpek notowanemi nie byli, tudzież ile możności czytać i pisać umieli, bez którey to umiejętności żadnego stopnia a nawet i kapralstwa w Milicyi ruchomey otrzymać nie będzie można. Każdy Oddziału tego żołnierz winien iest znać z osoby wszystkich Urzędników i Officyalistów w Dyrekcyi Policyi będących a do służby dozorczey należących, tudzież wstzystkich Wóytów Gmin Mieyskich, a to w celu wykonania rozkazów iakieby od Nich w na-

gleyszych razach mógł ustnie odebrać.

ARTYKUŁ XXVIII.

Dyrektor Policji ułoży i pod zatwierdzenie Senatu podda w sposobie iak naykrótszym i pamięci nie obciążającym, Projekt Instrukcyi dla żołnierzy Milicyi ruchomey warty ruchome odbywać mających, która codziennie przy zmianie straży przez Feldwebla teyże Milicyi głośno i wyraźnie, wstępującym na straż żołnierzom odczytaną być powinna, iasnym i do zrozumienia każdego przepisanych tamże obowiązków wytlómaczeniem. — Instrukcyja ta ma szczególniey obejmować dokładną informacyą względem przedmiotów na które postawiony na straży w miejscu publicznem żołnierz ma dawać baczenie, tudzież względem sposo-

bu postępowania z Ludzmi podejrzawanymi, żebrakami, lub też ludzmi którzyby postępami swoimi zgorzenie jakie dawać mogli; a nakoniec względem możliwości aresztowania, w czem Uchwała Senatu z dnia 10 Czerwca 1825 r. do Liczby, 2447 D. G. zapadła za zasadę służyć powinna będzie.

ROZDZIAŁ V.

O służbie Wewnętrznej Bióra Dyrekcyi.

ARTYKUŁ XXIX.

Do służby Wewnętrznej Bióra Dyrekcyi przeznacza się.

- e) Sekretarz; którego obowiązkiem będzie wyrabiać wskazane sobie od Dyrektora przedmioty, — mieć bliższy Dozór nad Kancellaryą Dyrekcyi. —

rekcji. — Wszelkie Expedycye z Biór Dyrekcyi wyciодzące Kontrasygnować, tudzież pod okiem Dyrektora wydawać Paszporty bądź Szuppassy, Protokół onych utrzymować i opłatę od Paszportów należącą pobierać.

- 6) Dziennikarz, którego obowiązkiem będzie utrzymować Protokół podawczy, tudzież Protokół Meldunkowy, również iak Protokół Zmarłych, a następnie Rapporta codzienne przybyłych i ubyłych osób Prezesowi Senatu i Wydziałowi Spraw Wewnętrznych po podpisaniu onych przez Dyrektora, przesyłać. — Każdą Expedycyją, Rapport, bądź pismienne o wypadku zkądkolwiek przychodzące donie-

sienie do Dyrekcyi Policji adresowane, Dziennikarz odebrawszy o-
tworzy, i w Dziennik podawcy z
wypisaniem treści onego zaciągnie;
wyjąwszy tylko takie, któreby do
własnych rak Dyrektora Policji
adresowanemi były, a które bez
naruszenia pieczęci oddać mu powi-
nien i dopiero z polecenia Jego do
Dziennika zaciągnąć; po zaciągnię-
niu jakiego bądź podania, bądź
Expedycyi składać je będzie Dyre-
ktorowi dwa razy dnia, pilnie, sze
zaś natychmiast, dla przydzielenia
Refferentom lub też w od-
wiedzeniu, ko-
nu wypadnie, stosownych rozkazów —
Gdyby pismo do rak Dyrektora a-
dressowane wymagało zachowania
przez niejaką czas Sekretu, Dyre-
ktor takowe przy sobie zatrzyma

aż do chwili w której potrzeba Sekretu tego ustanie, wszelako rozkaże Dziennikarzowi zostawić w Dzienniku miejsce *in bianco*, oznaczone numerem porządkowym, któryto Numer Dziennikarz również iak dzień odebrania własnoręcznie na Exhibicie zapisze, i nazwisko swoje położy; a gdy takowy po użyciu i ustaniu potrzeby Sekretu będzie miał bydź do Akt złożonym; Dziennikarz po przekonaniu się, iż Exhibit jest tym samym, na którym on Numer i imię swoje położył, w właściwem miejscu treść i złatwienie onego zapisze.

- e) Archiwista razem Expedyent, obowiązany będzie Archiwum całej Dyrekcyi utrzymywać, tudzież Index onego prowadzić, a razem

wszelkie Expedycye z Dyrekcyi wychodzące zwykłym porządkiem rozsyłać.

- d) Dway Kancelliści Etatowi użytymi będą do przepisywania Expedycyi i pełnienia innych obowiązków służby Policyney, iakieby im Dyrektor wskazał. Do pomocy onym mogą być przyjmowani bezpłatni Aplikanci, którzy na przedstawienie Dyrektora od Senatu upoważnionemi do tego będą; kwalifikacyą takim Aplikantom potrzebną, stanowi odbycie Nauk prawa i Administracyjnych, a przynajmniej skończenie sześciu klass Licealnych przy uzyskaniu świadectwa z należącego postępu i dobrych obyczajów. — Aplikanci wyższą kwalifikacyą mający mogą być i do

ważniejszych czynności przez Dyrektora sobie wskazanych używaniami.

- e) Rewizor przy Biórach Dyrekcyi ciągłą służbę czyniący przyjmować będzie wpływy z kar Policyjnych, opłaty od Muzyk, Widowisk i Zabaw publicznych za kwitami sznurkami, tudzież awansów na żywność aresztantów lub nieprzewidziane wydatki pobieranych; również iak czynić wydatki, z pierwszych za assygnacyami od Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, z drugich za assygnacyami od Dyrektora otrzymowaniami; z czego wszystkiego rachunki udowodnione stosownie do istniejących przepisów o rachunkowości składaniami być będą powinny. Tenże

sam Rewizor utrzymować będzie Depozyt Policyny, do czego Dyrektor stósowną Manipulacją onemu wskaże, tak co do przyjmowania jak i oddawania Effektów. Drugi Klucz od tego Depozytu będzie przy jednym z Kommissarzy, któremu to Dyrektor poruczy.

f) Dozorca aresztów, którego obowiązkiem będzie, mieć pilny Dozór nad osobami przyaresztowanymi i pod Inkwizycją zostającymi, również iak karę aresztu z Wyroku pełniącymi. Dyrektor zaś wyda mu instrukcyą, wedle której z każdym aresztantem w miarę powodów osadzenia go, potrzeby zachowania większey ostrożności, lub też osnowy Wyroku, postępować winien będzie. Do niego także należeć

będzie dostarczać aresztantom artykułów żywności, gdy są na koszcie Skarbu.

ROZDZIAŁ VI.

Rozporządzenia Ogólne.

ARTYKUŁ XXX.

Każdy Referent winien codziennie prace swoje ukończone na biurze Dyrektora składać, z przygotowaną Prolective Extensyą, którą gdy Dyrektor przyjmie lub zprostuje i cyfrą swoją oznaczy, odeszłe do Kancelaryi dla odpisania; poczem przejrzana, porównana z minutą, i zakontrasygnowana przez Sekretarza, do podpisu Dyrektorowi podaną być winna.

ARTYKUŁ XXXI.

Pilnowanie godzin służby wedle rozporządzenia Senatu z dnia 13 Czerwca 1817 r. wszystkim w ogólności Urzędnikom i Officyalistom najmocniej zaleca się.

ARTYKUŁ XXXII.

Gdy z natury Policyi wypływa, ażeby Władza ta postępując surowo względem występnych lub podeyrzanych, nie naruszała bynajmniej Praw i swobód spokojnych Obywateli: obowiązkiem przeto będzie każdego Urzędnika bądź Officyalisty Policyinego, postępować iak najgrzeczniej i naydelikatniej względem osób obwinieniu lub podeyrzeniu nie podlegających; tem więcey zaś względem osób, które owszem załatwienia interesów swoich lub pomocy żądają. Dla cze-

go Człowiek nieobyczajny, podległy gwałtownym namietnościom, lub iakowym nałogom, na żadnym stopniu służby policyiney cierpianym być niepowinien.

ARTYKUŁ XXXII.

Każdy Urzędnik bądź Officyalista pełniący służbę w miejscu publicznem, gdzie od wszystkich znany być nie może, powinien być przybrany w znaki okazujące stopień iego, również gdy z okoliczności wypadnie mu wniknąć wewnątrz czyiego Domu, winien najprzód znakami temi lub okazaniem piśmiennego od Dyrektora Policyi rozkazu, dać się poznać gospodarzowi iego, a następnie w sposobie przyzwoitym oznaymć cel przybycia swojego; uchybiający albowiem temu przepisowi nie-

miałby nawet prawa użalania się na nieprzyjemności, iakieby go spotkać mogły.

Działo się na Posiedzeniu naszym w Krakowie dnia trzynastego Lipca Tysiącznego Ośmsetnego Dwudziestego Siódmego roku.

WODZICKI.

Mieroszewski Sekr: Jen:Senatu.

(L. S.)

z r. 1826.

MY PREZES

i Senatorowie

*Wolnego, Niepodległego i
ściśle Neutralnego Miasta
Krakowa i Jego Okręgu.*

W prowadzając w wykonanie Ustawę Seymową z dnia 3go Stycznia roku 1822, postanawiając założenie Domu pracy dla umieszczenia w nim ludzi, którzy niemogąc się wywieść z uczciwego sposobu życia i dalekiemi będąc od pracy, stają się Kraiowi niebezpiecznemi, stanowimy, co następuje:

TYTUŁ WSTĘPNY

ARTYKUŁ 1.

Na Dom ogólny pracy przeznaczamy lokal w Gmachu Zamkowym, który stosownie do potrzeby i przeznaczenia tego Instytutu niezwłocznie urządzonym być ma.

ARTYKUŁ 2.

Dom pracy dzielić się będzie na dwa oddziały, a mianowicie: na Dom pracy dobrowolney, gdzie każdy szukający zarobku zgłaszać się może, i tamże do czasu woła tylko własną ograniczonego zostawać, lub też robotę, podług upodobania za zaręczeniem, do mieszkania swego brać, i na Dom pracy przymuszoney, w którym oboicy płci i wszelkiego wyznania włączęgi,

ludzie podeyżrzani, bez służby zostający, i niemogący się wywieść z uczciwego sposobu utrzymywania się, za Decyzją Władz osadzanemi będą z Urzędu, dla przyzwyczajenia ich do pracy, lub wyuczenia się użytecznego rzemiosła, z któregooby na przyszłość mieć mogli pewne dla siebie utrzymanie. Dom pracy dobrowolney w ten czas dopiero zostanie zaprowadzonym, gdy Dom pracy przymuszoney stanie na stopniu swego zupełnego rozwinięcia, i osadzeni w nim zapewniony mieć będą ciągły zarobek; nim to nastąpi, może być tylko zbywająca od potrzeb tego Instytutu robota zgłaszającym się dobrowolnie udzielaną, bądź w własnych mieszkaniach za zaręczeniem, bądź w Domu pracy w lokalu tymczasowo na ten cel przeznaczonym pracować chcącym.

1*

— 4 —

TYTUŁ II.

O nadzorze i Administracyi Do- mu pracy.

ARTYKUŁ 3.

Dom pracy zostawać będzie pod bezpośrednim Kierónkiem i Władzą Komitetu Nadzorczego, składającego się z jednego Senatora jako Prezydującego, z dwóch Osób stanu Duchownego, ośmiu Członków z Towarzystwa Dobroczynności, a dwóch z Bractwa miłosierdzia delegowanych, z dwóch osób z składu Władz Sądowych, Urzędnika Policji Pośrednicy wyższego stopnia, Fizyka mieyskiego, i sześciu Obywateli z Klasy Fabrykantów i Rękodzielników na przedstawienie Komitetu przez Senat do Składu Komitetu powo-

tać się mających. — Sześciu Członków, nielicząc w to prezydującego, stanowić będą komplet.

ARTYKUŁ 4.

Gdy wykładanie nauki Religijney w Domu pracy przymuszoney w celu osiągnięcia gruntowney poprawy tamże osadzonych jest nieodzownie potrzebnem: przeto Instytut ten mieć będzie własnego Kapelana do pełnienia Usług Religijnych, i dawania w czasach urzędniem wewnętrnem oznaczonych stosownych Nauk, któreby na drogę Bogoboyności, moralnego, postępowania, i pracowitości wprowadzały.

ARTYKUŁ 5.

Bezpośrednie zarządzenie i dozór zostawać będzie przy Prowizorze, na przedstawienie Komitetu przez Senat mianowanym, i przysięgą do wiernego

pełnienia obowiązków zobowiązanym. Dozorców, których liczbę Eiat oznaczy, przyjmować będzie i oddalać Komitet, podług tego, iak to bydz̄ uznazgodnem z dobrem Instytutu. Obydwa Chirurdzy Rządowi Miasta Krakowa pełnić będą kolejno co kwartał obowiązki Urzędników zdrowia przy tym Instytucie.

ARTYKUŁ 6.

Komitet zostawać będzie w bezpośrednim stósunku z Senatem Rządzającym w tem wszystkim, coby dotyczyło Organizacyi Instytutu i wszelkich interesów ogółu dotyczących, a z Wydziałem Spraw Wewnętrznych i Policyi w tem, coby dotyczyło interesów indywidualnych osób do tego Instytutu przyjmowanych lub z Domu pracy wypuszczanych

— 7 —
ARTYKUŁ 7.

Do praw i obowiązków Komitetu należeć będzie :

- a) Układanie coroczne Ełatu potrzeb, przychodu i wydatku do roku finansowego zastosowanego, który ulegać będzie zatwierdzeniu Senatn.
- b) Staranie się o ciągły zarobek dla osób w Domu pracy osadzonych.
- c) Czuwanie nad poprawą Moralną i używanie do tego środków najstosowniejszych.
- d) Staranie się aby osoby do Domu pracy dobrowolney zgłaszające się, ile możliwości, takową uzyskiwać mogły.
- e) Podawanie projektów do wewnętrznych urzędzeń, któreby Celom w zaprowadzeniu tego Instytutu za-

mierzonym naytrafniey odpowiadać mogły.

- f) Słuchanie z końcem każdego roku Etatowego rachonków Prowizora i zatwierdzanie tychże.
- g) Zdawanie Senatowi z dniem 1ym Sierpnia corocznie Rapportu, Bilans zeszłorocznego przychodu i wydatku, ruch osób w Domu pracy osadzonych lub dobrowolnie tamże pracujących, — a mianowicie: ile ich w ciągu roku do każdego Oddziału weszło, ile do wyższej Klasy postąpiło, a ile wyszło, z Uwagami ogólnemi wyjaśniającemi Stan Instytutu i jego potrzeby wykazującego,
- h) Przyimowanie osób do Domu pracy za Wezwaniami z strony Wydziału Spraw Wewnętrznych i Po-

licy odbieranemi, wypuszczanie tychże na wolność w wypadkach niniejszem urządzeniem oznaczonych.

- i) Utrzymowanie ciągłego Zwierzchniego Dozoru nad Instytutem przez delegowane z grona Komitetu osoby w sposób, iak to wewnętrzna Komitetu Organizacya oznaczy.
- k) Utrzymowanie karności wewnętrzney w Instytucie.
- l) Czuwanie nad całością własności Instytutowey i wykonaniem wszelkich urządzeń, w niniejszym Statucie lub później wydać się mających dla Instytutu tego Urządzeniach zawartych,
- m) Zdawanie kwartalnych Rapportów Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie, wykazujących

Listę imienną osób w Instytucie roboty przymuszonej znajdujących się, i krótki obraz odmian w ruchu osób w ciągu upłynionego Kwartału zaszłych.

TYTUŁ III.

O skazaniu i przyimowaniu osób do Domu pracy.

ARTYKUŁ 8.

Nikt w Domu pracy pomimowolnie osadzonym być nie może bez Decyzji Władzy, której służy prawo stanowienia w tej mierze, ani też dłużej tam zatrzymanym, iak Decyzją skazująca go obeymuie.

ARTYKUŁ 9.

Skazanie do Domu pracy przymuszonej następować może aż do czasu

poprawy, lub też do terminu wyraźnie ograniczonego; w wypadku ostatnim skazanie niemoże być dłuższem iak na miesiąc ieden; gdyby zaś wypuszczony zasłużył na powtórne osadzenie go w Domu pracy, na tedy aż do czasu udu wodnionej poprawy zostawać tamże musi. — Stopień zepsucia i szkodliwość skazanego będzie wskazówką, czyli tenże na czas ograniczony, czyli też iako trudny do poprawienia, aż do czasu nieograniczonego, to jest: poprawy, do Domu pracy oddanym być ma.

ARTYKUŁ 10.

Gdy Dom pracy jest Instytutem do całego kraju należącym: przeto Urząd Policji pośredniej w mieście Krakowie, a Wóyci Gmin w Okręgu wydawać będą w Iszey Instancyi Decyzyc wzglę-

dem osadzenia w Domu pracy, z wolnem odwołaniem się skazanego zaraz przy publikacyi onemuż Decyzji do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie, który w przeciągu godzin 24 orzecze ostatecznie. Odwołanie się do drogi łaski niebędzie zawieszająco oddania skazanego do Domu pracy.

ARTYKUŁ 11.

Władze w Artykule poprzednim wymienione w wydawaniu swych Decyzyów ściśle trzymać się będą przepisów w Artykule 1. Ustawy Seymowej z dnia 3go Stycznia roku 1822 zawartych, które wyraźnie wskazują, jakie osoby do osadzenia mimowolnego w Domu pracy kwalifikują się, niepostępując nad zakres tamże prawem oznaczony.

ARTYKUŁ 12.

Przy każdej Decyzji skazującej na osadzenie w Domu pracy dołączonym być powinien Wywód słowny, wyjaśniający imię i nazwisko skazanego, jego wiek, miejsce urodzenia, wyznanie, czyli jest wolny lub żonaty, czyli ma dzieci dorosłe lub małoletnie, gdzie ta żona lub dzieci znajdują się, w jakim są stanie i z czego się utrzymują, czyli ma rodziców lub krewnych, gdzie, w jakim stanie, i czyli ci do utrzymania jego są obowiązani, iakiego rzemiosła się uczył, gdzie dotąd zostawał, czyli niebył kiedy Kryminalnie skarżony lub karany, i z czego się teraz utrzymuje?

ARTYKUŁ 13.

Wszelkie Decyzye skazujące na osadzenie w Domu pracy mają być

wraz z wywodami słownemi przesyłane Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policji, który orzekłszy ostatecznie w razie założonego Rekursu, gdy decyzja zapadnie na osadzenie, skazanego do Domu pracy odeszłe wraz z stosownem wezwaniem przyjęcia go, do którego załączona będzie ma Kopia decyzji skazującej, i Wyciąg z Wywodu słownego, objaśniający okoliczności w Art: 11 wyszczególnione.

ARTYKUŁ 14.

Gdyby Rodzice lub Opiekunowie, którym na mocy przepisów zawartych w Tytule IX Kodexu Cywilnego o Władzy Ojcowskiej i zarządzaniu opiekona, służy prawo żądania zamknięcia swych dzieci lub pupillów w wypadkach, gdzie mają ważne powody do

nieukontentowania z ich postępów, wywiódłszy się upoważnieniem Władzy Sądowej stósownie do przepisów prawa uzyskanem, żądali, aby dla poprawy też dzieci na czas Rezolucya Sądu oznaczony, w Domu roboty zamknięte zostawały, i o koszta na utrzymanie tychże z Administracya Domu pracy ułożyli się; natedy nie będzie mógł Komitet odmówić przyięcia ich i umieszczenia w oddzielnym lokalu gdyby tego żądano, a nawet zatrzymania w sekrecie nazwisk osób pod poprawę oddanych. — Osadzeni tym sposobem zatrudniani będą na korzyść Instytutu pracą tego rodzaju, któraby ich siłom i usposobieniu odpowiadała, a obok tego wpływać mogła na ich poprawę. — Do obowiązków Kapelana Instytutu należeć będzie również

dołładać wszelkiego starania, aby młodzi tego rodzaju w Instytucie pracy osadzona, przez częste Nauki, wykładanie obowiązków, wystawianie smutnych skutków, iakie z niemoralnego zachowywania się wypływają, naprowadzaną była na drogę cnoty, i aby pobyt iey w Instytucyie nieostał bez korzyści. — W wypadkach, gdzieby podobnie osadzeni przez krnąbrne i nieobyczajne zachowanie się potrzebowali skarcenia, katedy skarcenie takowe za zniesieniem się z Oycem lub Opiekónem miejsce mieć może, w granicach iednak Władzy oycowskiej nieprzechodzących.

ARTYKUŁ 15.

Jak skoro tylko Instytut pracy stanie na tym stopniu rozwinięcia, iż nie będzie obawy, aby z przymuszenia tam

Ze osadzonym roboty brakło, mogą być wtenczas za zgłoszeniem się prostem do Komitetu przyjmowanemi i ci do Domu roboty dobrowolney, w oddzielnych salach założyć się mająćko, którzy mając szczerą ochotę do pracy, niemają sposobności zarobkowania; a nawet gdyby tego żądali i stawili zaręczenie, może im być wydana robota do własnego mieszkania.

ARTYKUŁ 16.

Do Domu pracy niebędą przyjmowani ludzie chorzy lub też kalectwem takim dotknięci, któreby ich do wszelkiego rodzaju pracy niezdatnemi czyniło, ani nakoniec ludzie podeszłym wiekiem i połączoną z tymże niemocą przyciśnieni, i pierwsi do właściwych Szpitalów dla wyleczenia, a ostatni ie-

żeli są kraiowcami pod opiekę Towarzystwa Dobroczynności lub do Szpitalów właściwych parafii oddanemi być powinni.

ARTYKUŁ 17.

W Wypadku gdyby w Domu ogólnym schronienia ubogich znalazły się osoby będące w stanie utrzymywania się przez pracę, natedy takowym zostawionym bydź ma wybór, albo opuszczenia Domu schronienia ubogich z warunkiem stawienia zaręczyciela, iż się zebractwem i włościwą trudnić nie będą, i z pracy własney utrzymywać się obowiązują, — albo też przeyscia do Domu pracy przymuszoney, gdzie tak długo zostawać będą, dopóki nieudowodnią, iż mają ochotę do pracy, a następnie albo do Domu pracy dobrowolney przeniesionemi, lub też na wol-

ność zupełną wypuszczonemi zostaną. Przeniesienie do Domu pracy przymuszoney z Domu ogólnego schronienia ubogich niebędzie mogło inaczej nastąpić, iak za upoważnieniem Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, który w tey mierze w skutku uczynionego sobie z strony Towarzystwa Dobroczynności przedstawienia postanowienie swoje wyda.

TYTUŁ IV.

O podziale, utrzymaniu, zatrudnieniu Osób w Domu pracy osadzonych, tudzież wewnętrznym porządku.

ARTYKUŁ 18.

W Domu pracy przymuszoney osadzeni podzielonemu być mają na trzy

Klasy, w miarę większego lub mniejszego stopnia zepsucia; Klasy te Komitet zaraz po przyjeździe Osoby naznaczać będzie, powziąwszy z Wyciągu i Kopii Decyzji przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi nadesłanych objaśnienie, o stanie moralnym oddanego; i tak: do Klasy 3ciej najniebezpieczniejsi, do Klasy 2giej mniej niebezpieczni, a do 1wszej Klasy najmniej zepsuci miezczonemi być mają.

ARTYKUŁ 19.

Klasy te różnić się mają pomiędzy sobą ubiorem i kolorem sukni. Zostający w Klasie 1wszej równie jak i w Domu pracy dobrowolney zatrzymać mogą własne suknie, o ile stan tychże pogodziłby się z przystonością i czystością, iaka w tym Instytucie w wszy-

atkich szczegółach ściśle przestrzegana być powinna; należący zaś do Klasy 1 giej i 2 giej nosić muszą odzież Instytutową. Komitet przepisze formę ubioru dla każdej Klasy, bacząc na to, aby należący do Klasy 1 wszew lepszy, należący zaś do Klasy niższych w stosunku Ordynarniejszy nosili ubiór, iak niemniej na oszczędność i oszczędność. Tożsamo rozumieć się ma o pościeli i t. p. potrzebach przez Instytut dostarczać się mających.

ARTYKUŁ 20.

Wszyscy zostający w Domu pracy bądź dobrowolney bądź przymuszoney, utrzymywać się muszą z własnego zarobku, który im codziennie w miarę wykonanej roboty wypłacanym być ma, po potrąceniu iedney piątej części na

koszta Administracyi Instytutu, odzież, pościel, opał, pranie bielizny, i inne potrzeby onymże dostarczane. Potrącenie to niebędzie miało miejsca względem tych, którzy niemieszkaiąc w Domu pracy dobrowolney, materiały jedynie do mieszkań własnych biorą, a tem samem Instytut żadnych im potrzeb niedostarcza. Należący jednak do Klasy szciecey niebędą mogli powziąć więcej na dzienne utrzymanie jak groszy 10, a reszta pozostała będzie zachowaną i przy przestąpieniu do Klasy szczy lub zupełnem wyjściu z Instytutu onymże wypłacaną, z potrąceniem iedney piątej części, jak wyżej nadmienionem zostało. Dla nastreczenia sposobności osadzenym lub dobrowolnie zostającym w Domu roboty do kupna żywności bez oddalenia się z miejsca, ma być

przy Instytucie ulokowany Fraktyer, któryby za cenę z Administracją Instytutu umówiona dostarczał onymże taniach a pożywnych potraw, w godzinach, do iadła nazeznaczonych. Używanie wszelkich trunków gorących w Instytucie iak najmocniej zostaje zabronionem.

ARTYKUŁ 91.

Gdyby brak sposobności lub słabość przemiiająca osadzonemu w Domu pracy przymuszoney niedozwalały pracować, natedy tymczasowie kasa Instytutu forszussować mu będzie dziennie na żywność groszy 10, a następnie forszuss ten z późniejszych wpływów zarobkowych potrącać będzie, w takiej jednak proporcji, aby z pozostałości mógł się pracujący wyżywić; tym zaś którzy do pewnego rodzaju rzemioła

spesobić się zecbca, dopóki tyle niewsposobią się, iż obok nauki będą w stanie zarobić na własne utrzymanie, codziennie po groszy 10 z kassy Instytutu płacone będzie na żywienie się bez obowiązku zwrotu.

ARTYKUŁ 32.

Gdy Klasy stanowią różnicę pomiędzy większym lub mniejszym stopniem zepsucia, przeto dla skłonienia więcey zepsutych do starania się o przeyscie do klasy wyzszy, mają bydź w miarę klass naznaczone osadzonym coraz lżeysze i korzystnieysze roboty bądź w domu bądź za Domem, a nawet zostaiący w klassie I. niebędą mogli bydź użytymi po za Domem, chyba na własne żądanie.

ARTYKUŁ 23.

Lubo rodzaj pracy którym zostający w Domu roboty mają być zatrudniani nie da się stale oznaczyć, bowiem ten zależy więcej od okoliczności częstej zmiany ulegających; przecież, ponieważ Domem pracy zamierzona jest poprawa i następczenie sposobności utrzymywania się przez pracę, przeto wszelkie takie roboty przez zostających w Domu pracy przedsiębranemi być mogły, któreby do pracowitości wdrożyć i korzyść przynajmniej zaspokojeniu gwałtowniejszych potrzeb odpowiadającą przynosić mogły. — Życzeniem jest aby w Domu pracy zaprowadzone były warsztaty, na którychby wszelkie potrzeby dla Szpitalów, Wiezień, Milicyi, ile możliwości wyrabianemi były, i z osadzonych tam.

to jedni sposobili się do rzemiosł lub rękodzielnictwa, a inni przygotowywali onymże materiały przędzeniem, gęplowaniem, i t. p. robotami. — Oprócz tego w braku robot w samym Instytucie, mogą osadzeni w Domu roboty przymuszonej, a dobrowolnej o ile zechcą użytymi być do plantacyów, i innych fabrycznych robót; w czem Komitet Nadzorczy Domu pracy z Komitetem Ekonomicznym znosić się będzie.

ARTYKUŁ 34.

Do posługi Domowej wewnątrz Instytutu używanemi będą codziennie kolejno osadzeni w Domu roboty przymuszonej, z zachowaniem względu na klasę przy wyborze posługi; usługa tak ma być urządzoną, aby nieodejmowała przeznaczonemu na posługę sposobności zarobienia sobie na dzienne utrzymanie.

ARTYKUŁ 15.

Komitet Nadzorczy przepiase porządek całodziennych czynności tak w dnie świetalne jak powszednie, z zachowaniem względu na różnowierców, i porządek ten, który w każdej sali na tablicach wypisanym znajdować się powinien, ściśle zawsze zachowywanym być ma, iako na poprawę wiele wpływać mogący.

ARTYKUŁ 16.

Dla zapobieżenia wszelkiemu zepsuciu i nicobyczajności mają być sale kobiet od Sal mężczyzn zupełnie oddzielonemi, i wszelka pomiędzy temiż komunikacya zniesioną; — Młodzież zaś mieszczona być ma pomiędzy zastającemi w klasie I, a to w celu zapobieżenia, by złym przykładem klas

niższych prowadzona bardziej obyczajów swych niepopsuła; Co jednak nie będzie iey nadawło prawa do korzyści, zostającym w klasie I pozwolonych, jeżeli do teyże rzeczywiście nie zostali przypuszczonemi.

ARTYKUŁ 27.

Ponieważ czystość i ochedostwo wiele do zdrowia i obyczajów wpływa, przeto w Instytucie pracy iak naysciślejszym przestrzeganiem bydz ma, izby tak w osobach iak pościeli, sprzętach, i całych Salonach naywiększa czystość zachowywana była, a Ci którzyby w ochedostwie opuszczali się mają bydz drogą karności do utrzymywania teyże zagnanemi; — Końcem czego czynione bydz mają przez Urzędnika zdrowia częste rewizye, i gdyby wyrzut zaraźliwy

lub inna podobnego rodzaju choroba odkryta została, podlegający iey natychmiast odłączonemi i do właściwego Instytutu dla wyleczenia odesłanemi być mają.

ARTYKUŁ 18.

Ponieważ najczęściej osobom w Domu roboty przymuszoney osadzonym zbywa na wiadomościach gruntownych zasad Religijnych i wypływającej z nich czystey moralności, przeto oprócz zwyczajnie odprawianych Modlitw rannych, południowych, i wieczornych, ludzież uczęszczania w kaźden dzień Niedzielnny i Świętálny na Mszę Stą do Kaplicy Instytutu, ma im być przez Kapelana w dnie świętálne wykładana Nauka religijna, przypominane obowiązki jakie winni Bogu, Społeczności, i sobie samym, mają być zachęcanemi

do przedsięwzięcia moralnego życia i pracowitości, jako jedyne go środka, który może los ich przykry poprawić i osłodzić.

ARTYKUŁ 19.

Gdyby wydarzyło się, iżby Rodzicę w Domu roboty osadzeni mieli przy sobie dzieci niebędące jeszcze w stanie zapracować na własne wyżywienie, lecz zostające w tym wieku, iżby początkowe Nauki brać mogły: natędy od Rodziców swych w Domu pracy przymuszoney zostających odłączeni i pod opiekę Towarzystwa Dobroczynności dla wzięcia Nauki w Szkole tego Instytutu i następnie umieszczenia przy warsztatach lub w służbie, oddanemi bydź mają.

TYTUŁ V.

O karności wewnętrzney.

ARTYKUŁ 30.

Gdy osoby w Instytucie pracy przymuszoney zostaiące mieć zwykły naślęgi, które z trudnością wykorzeniać przychodzi, gdy przyzwyczajeni do próżniactwa nie z łatwością poddaią się porządkowi i pracy, przeto zaprowadzenie i utrzymowanie karności jest wadunkiem równie pożytecznym iak niedozownym: nieposłuszeństwo więc, ukradkowe pijaństwo, swarliwość, nieobyczajność, rozszerzanie niemoralnych zasad, podburzanie drugich, surowo karanem byđź powinno; iak nierównie z drugiej strony okazywana poprawa bez wynadgrozdzenia zostawać niepowinna.

ARTYKUŁ 31.

Następujące kary w Domu pracy przymuszony w celu poprawy osadzonych także osób używanymi będą:

- 1) Odłączenie i skazanie do miejsc dla pokuty wyznaczonych w Salach sypialnych roboczych i iadalnych.
- 2) Kary pieniężne na rzecz Instytutu z zarabianych przez skazanego pieniędzy wymierzane,
- 3) Post przez ograniczenie pokarmu do Chleba i wody w granicach Ustawy karną wskazanych.
- 4) Zamknięcie w samotnym areszcie.
- 5) Chłosta w klasie II i III.

ARTYKUŁ 32.

Na kary w Artykule poprzednim wymienione wyjąwszy pierwszą, która może wymierzać Prowizor, skazywać będą

będzie Komitet w tem ograniczeniu, iż
gdyby kara postu i aresztu godzin 24 reb
nieprzenosiła, delegowany od Komitetu
Członek do tygodniowego nadzoru wy-
mierzać ją będzie władnym; przenoszą-
ca zaś ten zakres aż do dni 8 miu, tu-
dzież kary pieniężne, chłosty do piąg
pięciu, i degradacye z klasy wyższej
do niższej, przez sam tylko Komitet
wymierzaniem być mogą. W wypad-
ku zaś, gdyby okazała się potrzeba u-
życia ostrzejszych reszcie kary, natedy
Komitet Decyzją swą w tej mierze
wydawszy, przedstawi ją Wydziałow.
Spraw Wewnętrznych i Policyi pod zaś
twierdzenie, wraz z opisaniem dokła-
dnem konduity skazanego i środków,
jakie do poprawy jego użytomi in-
były.

ARTYKUŁ 33.

Jako wynadgródzenia używane będą następujące środki :

- 1) Wolny wybór roboty i miejsca w robotnych, jadalnych, i sypialnych salach.
- 2) Pozwolenie na odbieranie odwiedzin od krewnych i przyjaciół w dniach świątecznych, tudzież pisanie listów, które jednak wprzód przez Prowizora przeczytanemi być muszą.
- 3) Tym, którzy w Klasie Iwskiej znajdują się, pozwolenie wychodzenia na czas ograniczony; znajdującym się zaś w Klassach IIgiey i IIIciey podobne pozwolenie udzielonem być niema.
- 4) Posuwanie z IIIciey do IIgiey, a z IIgiey do Iwskiej Klasy.

- 5) Powierzenie dozorstwa nad innymi.
- 6) Uwolnienie z Domu pracy.

ARTYKUŁ 34.

Wynagrodzenie w punkcie i w szym wymienione Prowizor, w punktach 2gim i 3cim Członek Komitetu do tygodniowego nadzoru wyznaczony, w 4. 5 i 6 zaś wyszczególnione sam tylko Komitet udzielać będzie mocen.

T Y T U Ł VI.

O wyjściu z Domu Pracy.

ARTYKUŁ 35.

Z Domu pracy przymuszoney uwolnić tylko może sam Komitet nadzorczy i w wypadkach następujących:

- a) Gdy skazany udowodni rzeczywistą poprawę, to iest gdy zachowuje się moralnie, iest pracowitym, lub nau-

czył się jakiego przemysłu, z którego za wyjściem z Domu pracy uczciwie utrzymować się może.

- b) Gdy czas, na który kto Decyzją Władzy do zostawania w Domu pracy skazanym został, upłynął.
- c) Gdy za osadzonym dano zaręczenie krewny lub obcy Obywatel w kraju osiadły i w stanie odpowiedzialności zostający, iż skazany za wypuszczeniem obcymie zaraz służbę lub inny uczciwy rodzaj przemysłu przedsięweźmie, i że w razie, gdyby skazany w ciągu roku powróciwszy do swych nałogów włóczęgostwa, żebractwa, próżniactwa, na odwrót do Domu pracy wziętym został, natędy zaręczający na fundusz Instytutu Domu pracy opłaci karę pieniężną przez Wydział Spraw

Wewnętrznych i Policji wymierzyć się mającą, która jednak kwoty złp. 200 przenosić niema

- d) Gdy o zostającego w Instytucie zgłosi się ktoś dla wzięcia go w swą służbę, i takowego rzeczywiście za ugoda w Instytucie zawrzeć się mającą przyjmie; gdyby z służby uszedł, winien będzie o tem zaraz Urząd Policji Pośredniej i Wójtę właściwey Gminy zawiadomić.
- e) Gdyby zaszła nakoniec nieprzewidziana okoliczność, któraby osadzonemu zapewniała dostateczny fundusz do utrzymowania się.

ARTYKUŁ 36.

O umieszczenie tych, którzy według mniemania Komitetu jako poprawieni wkrótce wypuszczonemi być ma-

ią, musi być szczególne miane staranie, i gdyby się nienastęczała spobność ich umieszczenia, Komitet przez pisma publiczne zawiadamiać będzie o znajdowaniu się w Instytucie osób, zdolność do pewnego wymieniać się mającego rodzaju służby lub pracy mających, zamierzając nazwiska tychże. Młodszych starać się będzie Komitet mieścić po warsztatach, dla sposobienia ich do rzemiosł, lub też przynajmniej ułatwić im obięcie służby, by zostawieni sobie samym po wypuszczeniu z służby do błędów dawnych niewracali.

ARTYKUŁ 37.

Wypuszczonego z Domu pracy przymuszonej w jakikolwiek bądź sposób odeszle Prowizor Instytutu do Urzędu Policji Pośredniej, wraz z doniesieniem o nastąpionym powódzie wypuszczenia

i sposobie życia, jakie wypuszczony
przedsiębrać zamierza; Urząd Policji
Pośredniej zaś wciągnawszy go w stó-
lowa na do tego celu utworzoną Kontrol-
lę, opatrzy go kartą bezpieczeństwa o-
beymującą podobneż wyjaśnienia, z któ-
rą uwolniony udać się będzie winien do
właściwego Wóyty Gminy, i temuż
kartę oddawszy wskazać miejsce swe-
go zamieszkania w Gminie: jeżeli wy-
puszczony zamieszkanie obierze w Mie-
ście Krakowie, Wóyt Gminy Mieyskiej
doniesie o tymże Urzędowi Policji Po-
średniej, która równie iak i Wóyci
Gmin, tudzież ich Zastępcy po wsiach,
czuwać winni nad zachowaniem się po-
dobnego rodzaju ludzi, a w razie, gdy-
by do dawnych nałogów powrócili,
tychże uiać, i według form wyżej wska-
żanych do Domu pracy na odwrót od-
syłać.

ARTYKUŁ 38.

Osoby małoletnie przez Rodziców lub Opiekunów dla poprawy czasowej do Domu pracy przymuszonej za zachowaniem form w Art: 13 niniejszego Urządzenia objętych odlane, za zgłoszeniem się prostem Ojca lub Opiekuna zaraz uwolnionem, i do rąk tychże lub umocowanych przez nich osób wprost oddanemi być powinny.

ARTYKUŁ 39.

Zostający w Domu pracy dobrowolnej, każdy chwili z tegoż Domu uwolnionemi być powinni, jak skoro tego zażądaia, byle nie Instytutowi służnemi niepozostali.

TYTUŁ VII.

O funduszach Instytutu Domu pracy.

ARTYKUŁ 40.

Fundusze ogólnego Domu pracy, gdy ten dotąd żadnego niema stałego uposażenia, składać się będą:

- a) Z zarobku individualnego osób pracujących.
- b) Z odtrąceń od zarobków na opędzenie ogólnych wydatków w 1/5 części czynić się mających.
- c) Z kar pieniężnych.
- d) Z zasiłku, jaki Skarb Publiczny stosownie do funduszów na ten cel Budżetem odkazanych udzielać będzie, o ileby wpływy pod punktami 1. 2. 3. 4 wymienione niewystarczały.

TYTUŁ VIII.

Urządzenia ogólne.

ARTYKUŁ 41.

Komitet Nadzorczy stosownie do ducha niniejszych zasad ułoży projekt do wewnętrznej Władzy swej Organizacji, wskazujący bliżej i w szczególności tryb postępowania tak całego Komitetu, jak delegowanych do Nadzoru, przepisze porządek wewnętrzny w Instytucie zachować się mający, przepisze manipulacją rachónkowości i kassy, i przygotuje Instrukcyę dla każdego z oficyalistów podług których obowiązki swe pełnić obowiązani będą, i takowy projekt Senatowi do zatwierdzenia przedstawi.

ARTYKUŁ 42.

Gdyby doświadczenie okazało, iż niektóre przepisy w niniejszem urządze-

niu zawarte są celowi nieodpowiadającymi, natędy Senat takowe po wysłuchaniu opinii Komitetu w miarę potrzeby zmieni lub uchyli.

ARTYKUŁ 43.

Komitet Nadzorczy gdy lokal urzędowym zostanie, doniesie zaraz o tem Senatowi Rządzącemu, a następnie za wiadomionemi zostaną Wydział Spraw Wewnętrznych i Policji, Urząd Policji, Pośrednicy, i Wóyci Gmin o terminie, od którego kwalifikujący się do Domu pracy także odsyłanemi i przyjmowanemi będą.

ARTYKUŁ 44.

Wykonanie niniejszego urzędzenia Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Policji, Komitetowi Nadzorczemu, Urzędowi Policji pośrednicy, Wóytom

Gmin i ich zastępcom; czuwanie za
nad. wykonaniem onegoż w ogólności
Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i
Policji polecamy.

Działo się na Posiedzeniu naszym w
Krakowie dnia piętnastego Czerwca
Tysięcznego Ośmsetnego Dwudziestego
Siódmego roku.

WODZICKI.

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

(L. S.)

ZDANIE SPRAWY

O STANIE I POŁOŻENIU KRAJU

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okregu.

DLA ZGROMADZENIA REPREZENTANTÓW 1827 r.

W chwili otwierających się Obrad Seymowych należy wysta-
wić W AM Dostoyni REPREZENTANCI
Obraz ogóloy obecnego Rzeczypos-
politey położenia. W dopełnieniu
tak chlubnego obowiązku, lubo
nie oto idzie, ażeby pochwalać
trafności działań Administracyi-
nych, albo wyliczaniem onych u-
sprawiedliwiać zaszczerpioną w
Sercach Waszych ku Rządowi uf-
ność i to przekonanie, że Senat
A trzy-

trzymając się ściśle prawideł sta-
łych i sprawiedliwości, nie prze-
staie baczyć na pomyślność Kraju:
nie od rzeczy przecież będzie przy-
wieść tu i z Obrazem niniejszym
połączyć głównejsze czynności
Jego, jakie w przeciągu roku od
ostatniego Seymu ubiegłego, już
miejscowe, już otaczające nas o-
koliczności przedsięwzięść wskaza-
ły potrzebę.

Stan Instytutów Religijnych.

Kiedy troskliwy o dobro In-
stytutów Krajowych postarał się
Senat Rządzący, ażeby Kapitały
funduszowe Duchowieństwa Kra-
kowskiego na Dobrach w Kraju
Królestwa Polskiego leżących hi-
potekowane, teraz Ustawie o To-
warzystwie Ziemskim kredytowym
w tem Państwie zapadley ulega-
jące, listami zastawnemi koloru
bia-

białego, a to w celu prędszego o-
nych zrealizowania, i następnego
na wyższy a przecież prawny pro-
cent wypożyczenia, spłacone mi
były; kiedy już i pobór prowizy-
ów od listow zastawnych, pomo-
cą wyjednanego realizowania Ku-
ponów w kassie Kómory Celney
Krakowskiey, nie mało ułatwio-
nym został: ziawiła się nowa tru-
dność z strony Dostoynego Rządu
Królestwa Polskiego, który pobie-
rając na mocy konstytucyi Sey-
mowey z r. 1789 podatek ofiary
od procentu z kapitałów do Du-
chowienstwa należących, i na do-
brach Ziemskich przed epoką Lu-
stracyi 1789 r. zahipotekowanych,
w obawie, aby bezwarunkowe
spłacenie listami zastawnemi wie-
rytelności tego rodzaju nie odję-
ło Mu sposobności poszukiwania
na gróncie tey Skarbu Jego nale-

żytości, wydawanie listów zastawnych dla Instytutów Krakowskich składanych wstrzymać postanowił; oświadczając, iż gdy ta tylko część procentu jest Instytutów Krakowskich własnością, jaka się im po opłaceniu podatku zostaje, również ta tylko część kapitału jest rzeczywistą ich własnością, jaka pozostałej części procentu odpowiada; a zatem ta tylko część z każdego podatkowi uległego kapitału Instytutom Krakowskim wydana być może. Takowy środek ostrożności uważając Senat za zbyteczny, i z krzywdą dla Instytutów krajowych połączony, tem zgubnieyszą, że jakikolwiek bądź podatek krajowy będąc zawisłym od okoliczności i woli Prawodawcy uleść może zmianie, uczynił stosowne do Rady Administracyjney Królestwa Polskiego przełożenie,

nie, zając, iż wszelkiego do-
łoży starania, ażeby Instytutu pun-
ktualnemi były w płaceniu poda-
tków od summ listami zastawne-
mi odebranych, i dołączając pro-
śbę o postawienie Instytutów w
możności rychłego odebrania pro-
centów, całe ich, lub w większej
części dochody stanowiących. —
Co jednak dotąd bez odpowiedzi
zostaje.

W uzupełnieniu dodatkowego
urządzenia, z mocy którego zmia-
na w Statucie o dziesięcinach na-
stąpiła, wydana została Instruk-
cja, dla znawców Ekonomicznych
przy klasyfikowaniu gróntów do
zamiany wytyczy na Osep zacho-
wać się mająca, w razie, gdyby
strony oryginalnych regestrów w
nieprzerwanym obiegu lat sześciu
utrzymywanych, stan| wysiewu,
zbioru i omłotu dostatecznie wy-
ka-

kazujących nie złożyły, i rzetelności onych nie zaprzysięgły. W klasyfikowaniu tem zastosowano się do zasad dla Kommissyi Włościańskiej przepisanych.

W mieście Krakowie repara-cya Bazyliki S. Piotra, dokąd Parafia W. W. SS. przeniesioną bydź ma, w miarę przeznaczonego funduszu kontynuowała się. Nadto Kościół Zgromadzenia XX. Dominikanów łańcuchem na pachółkach z kamienia ciosowego zawieszonym otoczony, a Kościół Obrządku Greckiego w murach frontowych wy-reparowany, i podobnie jak dom Plebański odświeżony został.

Gdy pospolicie zaniedbanie małej repara-cyi upadek całego gmachu za sobą pociąga, postanowił Senat poddać pod bliższy nadzór Kościoły, zabudowania kościelne,

Ple-

Plebańskie i Wikaryalne, iżby przez wczesne zarządzenie młodszej dezolacyi, i budynki od stanu opustoszałości ochronić, i Parafianom ponoszenie ciężarów, częstokroć ich siły przewyższających oszczędzić można. W tym celu stosowny projekt Wydziałowi swojemu Spraw Wewnętrznych i Policji wygotować polecił.

Ponieważ Kapłani pieczę Dusz sprawujący w pewnym względzie jako Urzędnicy uważanemi być powinni, wezwany został Konsystorz Generalny, ażeby na przyszłość każdego obowiązki takowe obejmującego Duchownego do wykonania przysięgi na wierność Konstytucyi, i posłuszeństwo Rządowi powoływać nie omieszkał.

Wedle podanego przez Konsystorz Biskupi rapportu przyby-
do

ło do wszystkich Klasztorów Męskich Osób 27, ubyło 18. — Zaś w Klasztorach żeńskich przybyło Osób 4, a ubyło 11.

Końcem zaradzenia nadużyciem arbitralney karności w zamkniętych klasztorów murach wydarzyć się mogącym, rozporządził Senat, ażeby wyroki na Osoby zakonne przez ich przełożonych wydawane, bez wiedzy i zatwierdzenia Konsystorza nie były wykonywanemi.

Oświecenie.

Uniwersytet Jagielloński od 4ch przeszło wieków istniejący, pierwszy i przez długi szereg lat jedyny na całym Wschodzie Instytut tego rodzaju, który tyle sławnych radą i męstwem ludzi Ojczyźnie dostarczał, szczodro-
bli-

bliwością Królów Polskich, choy-
nością Biskupów Krakowskich,
i wielu znakomitych rodziny, które
na łonie jego odebrały wychowa-
nie a nawet licznemi przez wła-
snych członków swoich dla sła-
wy Instytutu znoszonemi offiary
niegdyś przyzwoicie uposażony,
skutkiem zachodzących zmian po-
litycznych utracił znaczną część
posagu swojego, tak dalece, iż w
roku 1707 mocą konwencyi Pe-
tersburgskiej, przy posiadaniu tych
jedynie funduszów, które w za-
kresie kraju Gallicyą Zachodnią
zwanego znajdowały się, utrzy-
manym został. N. Cesarz Austryi
w czasie panowania swojego, w
tey części kraju Polskiego, pragnąc
aby fundusze tyle użytecznego,
ile zasłużonego Instytutu, środkiem
polepszoney administracyi jak mo-
żna naywiększe przynosiły korzy-
ści,

ści, stosownie do ogólnie przyjętego w Państwach swoich systemu, poddał je pod administracyą Publiczną która się zawiadywaniem majątków Instytutowych zajmowała, i nie mając żadnego związku z ogólnemi kraju przychodami, czyli Skarbem Publicznym, czerpane z funduszków Instytutowych intraty na właściwe obracała cele. — Gdy potem Gallicya Zachodnia, a z nią Akademia Krakowska mocą Traktatu Wiedeńskiego w roku 1809 przeszła pod panowanie N. Króla Saskiego, Xcia Warszawskiego, fundusze Akademii zostawały również pod zawiadownstwem Rządu, i lubo dla ciągłych zamieszek wojennych nie przyszło do tego, aby Rząd Xięstwa Warszawskiego idąc za wzorem poprzedniego Rządu, fundusze Instytutowe oddzielnie admini-

ni-

nistrował, przecież nie zapadła żadna ustawa ani Dekret Monarchiczny, któryby Akademia z funduszu jey ogołacał. — Przy utworzeniu Rzpltey Naszey w roku 1815 NN. Protegujące Nas Dwory założywszy sobie dobroczynny cel wzniesienia Akademii Krakowskiej do stopnia pierwiastkowej świetności, izby nie tylko mieszkańcom tey szczupłej krainy użyteczną była, ale nadto i mieszkańcom ościennych prowincyy Polskich podawała sposobność kształcenia się na światłych, i krajowi użytecznych Obywateli, obmyślając dostateczny dla niey posag, art: 15 traktatu dodatkowego zatwierdziły przywileie Akademii Krakowskiej, własność zabudowań i Biblioteki do niey należących, jako też fundusów w dobrach lub kapitałach hipotecznych

cznych posiadanych. Objawszy ster Rządu Rzeczypospolitey, zanósł Senat zaraz swe prośby do trzech NN. Opiekończych Dworów oparte na art: 15 traktatu dodatkowego względem zwrotu funduszów za granicą Rzpltey będących, które jako żadną konwencją od r. 1797 nie odjęte, równym prawem jak i te, co w obrębie Rzpltey znajdują się, nie przestały być własnością Akademii Krakowskiey tak właśnie, jak wszelkie inne w Rzpltey Instytutu mocą następnego zaraz artykułu tegoż traktatu przy posiadaniu funduszów swoich utrzymane ciągną z nich pożytki i w kraju i za granicą. — N. wiekopomney pamięci *ALEXANDER I.* Cesarz Wszech Rosyy król Polski, wrodzoną sobie sprawiedliwością i akuratnością w dopełnieniu traktatów po-

wodowany, nayprzód za pośrednictwem kommissarza swojego do organizacyi Rzpltey wyznaczonego, w dniu 6 Czerwca 1818 i późniey w dniu 15 Czerwca 1819 r. za pośrednictwem Ministra Sekretarza Stanu wolą swoją objawić raczył w ten sposób, iż gotów jest zwrócić te z pomiędzy dawnych własności Akademii Krakowskiej, czy to w dobrach, czy w kapitałach, któreby w obrębie Królestwa Polskiego znajdowały się, skoro tylko taż Akademia uzyska podobny zwrot u dwóch drugich Protegujących Dworów. — Tak łaskawe N. wiekopomney pamięci Protektora oświadczenie spowodowało Senat do ponowienia Dworom Ces: Austrjackiemu i Król: Pruskiemu dawniey uczynionych przełożeń; jakoż N. Król Jmśc Pruski przez Pełnomocnego
Kom-

Kommissarza swojego do Organizacyi Rzpltey zesłanego oświadczył w roku 1818 wszelką skłouność do zwrotu funduszów Akademii Krakowskiej, a nawet świeżo pod dniem 13 Lipca b.r. przez Rezydenta swojego przy Rzpltey akkredytowanego oznaynić raczył Senatowi, że sprawujący interessa Jego Królewskiej Mości przy Dworze Peter-burskim odebrał polecenie oświadczenia tamteyszemu Ministerstwu Związków Zagranicznych, że Jego Królewska Mość w chęci zadość uczynienia art: 15 traktatu dodatkowego gotów jest zwrócić wszelkie Akademii Krakowskiej fundusze, jakieby w krajach Berłu Jego uległych prawnie posiadała. — Zaś N. Cesarz Austryi (świadkiem Nota przez Ministerstwo Jego Agentowi Senatowi Dyplomatycznemu przy Dworze

rze

rze Wiedeńskim akkredytowanemu, pod dniem 12 Wrzesnia 1826 roku (doreczona) wysluchawszy naytaskawiey przełożenie Senatu, i uznawszy go bydz zgodnym z o-snową art: 15 traktatu dodatko-wego, przychylił się już do zwro-tu summ szacunkowych za sprze-dane dobra Akademii Krakowskiej, w Galicyi Zachodniej w czasie o-nych administrowania podniesio-nych. — Teraz więc udał się Se-nat do Tronu N. MIKOŁAJA Cesa-rza Wszech Rossyy, Króla Pol-skiego, z proźbą, aby w dopeł-nieniu woli wiekopomnego Poprze-dnika swojego, panowanie które-go w Swey Osobie przedłużać ca-łey Europie oświadczył, skłonić się raczył do wydania Rzadowi Królestwa Polskiego rozkazu, wzglę-dem od tak dawna oczekiwanego zwrotu Akademii Krakowskiej jey

fun-

funduszów, w tej części Królestwa Polskiego, która dawniej Gallicyą Zachodnią składała, zabezpieczonych, jak niemniej względem sprostowania kroku przez Prokuraturę Główną Królestwa Polskiego przy świeżo ukończonej Regulacyi Hipotek w tém Państwie wstecz prawom Akademii Krakowskiej zrobionego, by tytuł własności jey funduszów w księgach hipotecznych, nie na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego, którego własnością nigdy niebyły, lecz na rzecz Uniwersytetu Krakowskiego był przepisany. Ważny atoli ten równie dla Akademii jak i Rządu tutejszego uczyniony krok, doznał niejakiemu skrzyżowaniu, albowiem Rada Administracyjna Królestwa Polskiego, dającym się czytać w Pismach Publicznych dekretem swoim z dnia 9 Paździer-

ni-

nika b. r. wydanym, postanowi-
 ła, będące w mowie fundusze A-
 kademii Krakowskiej zająć na rzecz
 Skarbu Królestwa Polskiego, a w
 powodach, które Ją do postanowie-
 nia takowego skłoniły, widzieć
 się daje, iż art: 15 traktatu dodat-
 kowego, nie tak jest od Niey tłó-
 maczonym, jak go NN: Dwory
 Wiedeński i Berliński rozumiały.
 Tudzież że Cesarskie N. wiekopo-
 mney pamięci *ALEXANDBA* słowo
 zapewniające Nam naylaskawiey
 zwrot funduszków Akademii Kra-
 kowskiej, zastosowanym szcze-
 gólnie przez nią zostało do dóbr i
 kapitałów Akademii w territorium
 Wok: Miasta położonych, w posia-
 daniu których jednak od chwili
 politycznego zaistnienia naszego
 ciągle zostawaliśmy i zostajemy, i
 które Nam przez nikogo zaprze-
 czanemi niebyły, ani zaprzeczane-

mi bydź niemogły. — Pozostaje przeto Senatowi nowe usiłowanie odwrócenia przykrych za tém idących następności, czego nadzieję w oczekiwaney o tateczney decyzji N. Cesarza pokłada.

Wykład Nauk w Uniwersytecie był dawany wedle dawniey przyjętego trybu, i hatedry żadney niedoznały zmiany. Mianowany jeszcze przez była Radę Wielką Uniwersytetu, Professor Architektury i Hidrauliki z wolnością wyjechania za granicę na rok jeden kosztem Uniwersytetu dla zwiedzenia Instytutów tey nauki, miał sobie czas podróży w skutek swey proźby opinią przychylną Wydziału Matematyczno - fizycznego popartey, przez Kuratora Jeneralnego Instytutów Naukowych przedłużony do ostatniego

Wrze-

Września b. r. a nadto wyznaczoną Mu została na kosztą podróży kwota 3000 Złpoh: — Akademia Sztuk nadobnych odłączona od dozoru Dziekana Wydziału Literatury, zostawała pod bezpośrednim zarządem Rektora i Kuratoryi Ilney.

Z liczby 258 Uczniów, którzy w upłynionym szkolnym roku w Album Universitatis zapisanemi byli, ukończyło Nauki w Wydziale Teologii 6, w Wydziale Prawa 10, w Lekarskim 8, w Filozoficznym 20; a z tegoż Wydziału przeszło do innych 90.

Stopnie Doktorów uzyskali w Wydziale Teologicznym 1, w Wydziale Nauk Prawa 3, Nauk Lekarskich 1.

Stopnie Magistrów otrzymali w Wydziale Prawnym 3. Patent na Jeometre uzyskał 1.

W ogólności Młodzież z pilnością i obyczajnością zachowywała się.

Dla dokładniejszego czuwania nad obyczajami Uczniów, łatwiejszego dostrzeżenia onych w każdym miejscu, a następnie przeszkodzenia, aby się nie dopuszczali czynów niezgodnych z ich powołaniem, przepisane zostały w skutku przedstawienia Kuratora Jeneralnego odznaczające ich ubiory dla Uczniów tak Uniwersytetu, jako też i Licealnych, co z początkiem bieżącego roku szkolnego do skutku jest przywiedzionem.

Zakłady Naukowe.

Biblioteka z funduszu budżetem na ten cel odkazanego, stosowną liczbą dzieł pomnożoną zostawa-

stała. Dla otrzymania dokładney wiadomości o jey stanie obecnym wyznaczył Kurator Jeneralny Instytutów Naukowych Delegacyą, która już rozpoczęła swoje dzieło. Z tém wszystkiem lokal na Bibliotekę przeznaczony, jest wielce niedogodny, a nawet zagrażając upadkiem prędkiego ratunku potrzebuje. Gabinety i Muzea tak Uniwersytetu jako też Akademii Sztuk pięknych powiększey części dla braku, lub niedogodności lokalów nie znajdują się w lepszym jak roku zeszłego stanie. Atoli Ogród Botaniczny przez ukończoną budowę Traibhauzu, i urządzenie Łąki doń wcieloney znacznie uzyskał. Jak w tym Ogrodzie, tak w Observatorium i w domach na Klinikę świeżo przeznaczonych, poczynione są z funduszu oszczędności Akademickich kosztowne re-

paracye, równie jak w gmachu Bursy Smieszkowskiej, której restauracya do uporządkowania Uniwersytetu nieodbycie potrzebna.

W domu pod Nrem 280 i 281 przy ulicy Gołębiej stojącym pod dawnym nazwiskiem Burs Jerusalem i Philosophorum znanym, wieściło się w ubiegłym roku szkolnym 220 Uczniów, którzy zostawając pod bacznyim okiem Seniora i Vice-Seniora, mieli wedle zwyczaju, oprócz mieszkania i opału, kuracyą pieczołowitą i lekarstwa bezpłatnie.

L i c e a.

Liczba Uczniów w oddziale I. S. Anny wynosiła przy końcu ubiegłego szkolnego roku 627.
W Oddziale II. S. Barbary 382.

W Ogole 1009.

Otrzymało świadectwo do-
żrałości 19.

Było zatem więcej Uczniów
jak w roku zaprzeszłym

W Uniwersytecie 53.

W Liceach . . . 103.

Ogółem 156.

Prócz tego dawana była ele-
mentarna instrukcyja dla obojey
płci w 7 szkołach początkowych
Miasta Krakowa, w 61 szkołach
okręgowych, tudzież w 5 klaszto-
rach Płci Żeńskiej, i w pensjach
uprzywilejowanych, gdzie ogółem
było uczących się obojey płci 5554
Osób.

SPRA-

SPRAWIEDLIWOŚĆ

Sprawy Cywilne

W Sądach Pokoju mianowicie w Okręgu I. Miasta Krakowa osądzono lub zagodzono spraw 1630. W Okręgu II. 1726. — W Okręgu Mogiła 200. — W Okręgu Chrzanów 424. — W Okręgu hrzeszowice 143. — W tychże Sądach było uorganizowanych opiek 392, i odbyło się Rad familiynych 475.

Trybunał I. Instancyi odsądził Spraw Cywilnych 686, superował mass depozytowych 75, załatwił podań Ekonomicznych 4873.

Sąd Appellacyyny odsądził Spraw tegoż rodzaju 302, rezolwował podań Ekonomicznych 2865.

W

W Sądzie III. Instancyi odsądzono Spraw Cywilnych 57.

Do Wydziału Professorów i Doktorów Prawa było wyniesionych od dwóch zgodnych w Sądzie I. i II. Instancyi zapadłych wyroków, bądź od wyroków Sądu Pokoju w ostatniej Instancyi wydanych razem 92 rekur ów, a w 25 dano miejsce odwołania się do Sądu III. Instancyi.

Sprawy Policyyne.

W liczbie 752 przez Policya Pośrednią, 800 przez Wóytów Gmin Miejskich i Okręgowych i 245 przez Sąd Appellacyjny odsądzone zostały.

Spra-

Sprawy poprawcze.

Takowych osądził Trybunał I. Instancyi 204, Sąd Appellacyjny 25.

Sprawy Kryminalne.

W Trybunale I. Instancyi osądzono Spraw Kryminalnych 20, w Sądzie Appellacyjnym 12, do Sądu III. Instancyi jedna tylko sprawa tey natury doszła, i ta została zasądzoną.

Z porównania ilości Spraw wedle I. i II. części kodexu karać się mających, pokazuje się: iż w roku 1826/27 było wprowadzonych Spraw Policyjnych więcej o 203, Spraw Poprawczych więcej o 147, zaś spraw Kryminalnych mniej o 100, jak w roku 1825/26.

Z liczby 138, którzy za przestępstwa Policvine i poprawcze o łaskę dopraszali się, 17 od kary uwolnionych, a 39 osobom kara złagodzoną została. — Co do zbrodni ulaskawiono osób 3, złagodzono karę osobom 6. Także z okazji 5. Jubileu-zu uwolniono osób 10, którzy w krótcie karę kończyć mieli, a 16 osobom kara złagodzoną została.

Postęp Kommissyi Hipotekę urządzającej.

Po upłynionym dniu 31 Maja 1826 r. terminie ostatecznym do popisu tytułem własności i praw rzeczowych, zajęła się kommissya układaniem wykazów hipotecznych, które w 13tu Gminach Okręgowych i w 7miu Gminach Miey-

Miejskich projective wygotowała. Wykazy 11stu Gmin Okręgu, i Gminy II. Miejskiej już na posiedzeniach Kommissyi deliberowane, zapadłe wyroki Stronom po więkzemy części wręczone są. Obecnie wykazy tych Gmin na czysto odpisują się, a w celu zacydowania wykazów inaych Gmin termina Stronom do stawienia się oznaczone zostały.

Czynności Senatora czuwającego nad opieką Małoletnich, i Sprawami Instytutów Publicznych.

Z okazji licznych Opiek, a więcey jeszcze z powodu Hipoteki w kraju Królestwa Polskiego świe-

żo urządzaney, i w naszym kraju urządzający się, tudzież z powodu zapadłego w powyżey rzeczonym Państwie Prawa o Towarzystwie Ziemskim Kredytowém, w tych latach znacznie pomnożyły się, tak dalece, iż Dziennik Jego podawczy w r. 1826/27, 1464 exhibitów liczył, i ciągle powiększa się.

Policya.

Doświadczenie lat 10ciu nauczyło, że dawniey-ze urządzenie Policyi Pośredniey nie było dość odpowiadającym swojemu celowi. Że zaś każdemu z Mięszkańców naywięcey zależy na tem, ażeby swobody jego zabezpieczonemi, a spokojność i porządek publiczny jak naymocniey utrzymanemi były, wypadało poczynić niektóre

w tey tak ważney służby publiczney gałęzi odniani. Tym końcem w miejsce byłey Policji Pośredniej postanowił Senat Dyrekcją Policji, w Mieście Krakowie i Jego Okręgu, a środkiem wydanego w tey mierze urządzenia, i przydania niezbędney liczby indywidualów do Jey składu należących, nadał Jey nie tylko wyższą i rozciągleyszą powagę, ale też tyle potrzebną szybkość i sprężystość jey działań zapewnił. Tak wydanego urządzenia wymagały nadto i stosunki, w jakich z ościeniami Protegującemi nas Rządami zostajemy, i wzmagająca się rokrocznie ludność tak Miasta, jako też i Okręgu.

Ta wedle robionych w b. r. spisów, wynosi w ogóle

126,373 dusz.

Z tych liczy Stolica	52,777	—
Okrag	93,596	—

Dzieląc ludność na wyznania
okazuje się:

W Stołicy Chrześcian	22,656	dusz.
— Zydów	10,121	—
W Okręgu Chrześcian	91,013	—
— Zydów	2,583	—
Przybytek ogólny lu-		
dności w r. 1826/27		
wynosi	1,578	—

Spokoyność, zamiłowanie po-
rządku, poszanowanie dla Ustaw,
słowem godność ducha Publiczne-
go znamionują w ogólności Mie-
szkańców naszej Rzpltey, i od
chwili jey zaistnienia po dziś dzień
nie wydarzyło się nic takiego, co
by nadzwyczajnych środków, i
szczególniejszey Władz surowo-
ści wymagało. Z tem wszystkiem
znacznym z przyczyny otwartych
granic napływ ludzi próżniackie
życie lubiących, żebractwu i włó-
czę-

czegostwu oddanych, a tem samem przestępstwa lub zbrodni łatwo dopuścić się mogących, napłania ciągle Areszta Policyjne i kryminalne. Trudność pozbycia się tak niebezpiecznych społeczeństwu ludzi w odsyłaniu ich do miejsca urodzenia, mimo licznych przełożeń do ościennych Rządów czynionych, ciągle doznawana, pomnażająca się ich liczba; niebezpieczeństwo złego przykładu, i jeszcze straszniejsza od tego obawa zarazy, skłoniły Senat do wprowadzenia w wykonanie Ustawy Seymowej z dnia 3 Stycznia 1822 r. to jest: do założenia Domu Roboty, jako jedyne go środka który próżniaków odstraszyć, a tem samem ich napływ zmniejszyć, albo zmuszaniem ich do zarobku i nawyknienia do pracy na użytecznych społeczeństwu ludzi

odmienić zdoła. Areszta Policyj-
ne mieściły w ciągu ubiegłego ro-
ku 2078 osób

Z tych odesłano do miey-
sca urodzenia 258 —

Do osądzenia Trybunał: 111 —

— Woytom 246 —

Zaś po odbytych karze
aresztu, i surowym na-
pomnieniu wypuszczo-
no na wolność, do
Maystrów odesłano,
lub znaglono do słu-
żby, lub dla wyrobku
do Kantoru służących
i wyrobników odesła-
no 1463 —

W aresztach Kryminalnych i
Poprawczych było z końcem Ma-
ja 1826 r. więźniów 122.

Przybyło za wyrokami 81.

Ogółem 203.

C Z

Z tych po odbytey karze uwolniono 88, umarło 7, zostało z końcem Maja b. r. 108, a Inkwizytów 75.

Paszportów wydała Policja w ciągu ostatniego roku . 8365.
Wizowała zagranicznych 3662.

Obfitość wszelkich artykułów żywności ciągle utrzymywała się, a szczególniey tych, które do pierwszych potrzeb życia służą.

Z przecięcia całorocznych targów Krakowskich, okazuje się średnia cena:

Korca	Pszeniczy	Złp.	12	gr.	2.
—	Żyta	—	9	—	23.
—	Jęczmienia	—	8	—	13.
—	Owsa	—	6	—	21.
—	Grochu	—	12	—	4.
—	Jagiel	—	18	—	—

Za-

Zarzyneto Wołów 5679. Krów 4378. Cieląt 7434. Wieprzów 8451. Baranów 8424. Jagniąt 108. Mięso wedle ceny co miesiąc stano-
 wionej sprzedawało się. Zaś cena Piwa jak zwykle na każdy kwartał oznaczoną bywała.

W domu ogólnym schronie-
 nia ubogich, którym Szanowne
 Towarzystwo Dobroczynności tak
 chlubnie opiekuje się, utrzymy-
 wanych było osób obojey płci
 364, z których ubyło przez wy-
 ście 37, umarło 12, a pozostało z
 końcem etatowego roku 317.

Do Kantoru służących i wy-
 robników zapisało się nowych słu-
 żących i wyrobników 562, a Sta-
 rozakonnych 48.

Dwa Pożary w obrębie roga-
 tek wydarzyły się. Przy pierw-

szym utracił człowiek jeden życie. — Z resztą szczęśliwie pomocą narzędzi ogniowych, pieczołowicie utrzymywanych, i gorliwym na szwank narażających się Mięszkańców ratunkiem przytłumione zostały.

Policya Lekarska idąc w pomoc chorobom ludzkim i bydłowym, zapobiegała szerzeniu się onych, uśmierzając zło w samym zarodzie.

Z chorób Ludzkich wszczęła się w tym roku Łożnicza (Typhus) we Wsiach Luszowice i Zagorze, tudzież w Miasteczku Nowa Góra; prócz tego panowała Dyssenterya i Febry zimno przepuszczające.

Z chorób bydła rogatego (Epizootia) zapalenie płuc, zaraza pyskowa i kopytowa uczuć się dały.

Za-

Zaszczepiono Ospę zachowawczą przeszło 4000 dzieciom.

W Szpitalu S. Łazarza i Klinikach Wewnętrzney i Zewnętrzney, które jeszcze w r. 1825/26 tam mieściły się, leczono Osób ogółem 1643. Z tych wyzdrowiała 1307. Umarło 226. Pozostało na rok następny 110.— W tymże Szpitalu było w ogółności Podrzutków i Dzieci 1266. Z tych oddano Rodzicom lub krewnym, do rzemiosł, do szkół 450, umarło 140, pozostało 676.

Szpital Braci Miłosierdzia liczył chorych 79, z których wyzdrowiało 54, umarło 10, a pozostało 15.

W Szpitalu chorób Siphilitycznych wyleczono osób 192, umarło 5, pozostało 56.

W

W domu Obłąkanych i na Nerwowe choroby cierpiących odzyskało zdrowie Osób 21, umarło 14, zostało 58.

W Szpitalu Starozakonnych leczonych było Osób tegoż wyznania 231, z których umarło 22, wyzdrowiało 180, a na rok następny pozostało 29.

Budownictwo.

Miasto Kraków w roku 700 Ery Chrześcijańskiej założone, kolebka i niegdyś Stolica obszernego Państwa, Rezydencya królów Polskich od roku 999: to jest od epoki panowania *BOLESŁAWA CHROBREGO*, aż do wstąpienia na Tron *ZYGMUNTA III*, i miejsce Ich Koronacyi począwszy od *WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA*, aż do *AUGUSTA III.*, obeymuje w murach
SWO-

swoich nader obfite starożytności Narodowej pomniki. Z tych nayszacowniejszy był swóy od *Piastów* datujący Zamek królów Polskich, świętokradzką czasów wojennych ręką dotknięty, i na niewłaściwe sobie cele używany, bowiem w oczach naszych już na koszarę, już na lazaret Wojskowy obracany, na koniec całkiem opuszczony, poniósł cios istnieniu swojemu zgubę zapowiadający. Szanując wymowny Pomnik ten sercu każdego Polaka tak drogi, zaraz na wstępie Rządu swojego uratował Senat guiecioną ciężarem dachow kolonadę gankową pałacu i wewnętrznego dziedzińca ozdobę, przez kosztowne oney we wszystkich piętach utwierdzenie zwłoki niecierpiące, bo pociągając za sobą upadek pokrycia, wieczną całemu gmachowi groziła ruiną.

na. Niezbędne potym wedle samego Miasta roboty, czystość powietrza i łatwość komunikacyi za cel mające, jako to: głównie kanały ochłodstwa, zrównanie powalonych fortyfikacyi i zarazę wyziewających foss, w miejsce których murowane drogi, i tyle przyjemne, o ile zerowiu usługowe chodniki na około Miasta powstały, budowa gmachow rzeźalni i jatek rzeźniczych, przez co odbywana dawniey w pośród miasta sprzedaż mięsa i rzeź bydła o podal wyniesioną została, niedozwalały przez lat kilka czynić znaczniejszych na restauracyą Zamku wydatków. Lecz kiedy i te przez poprzednie Rządy, lat blisko 20 zamyślane dzieła, w ciągu lat kilku bytu Rzpltey dokonaniem zostały;] zawsze [wielość potrzeb krajowych, a mianowicie

utrzymywanie tylu gmachów Publicznych, na wystawienie których niegdyś miliony ludu składały się, teraz po długoletnim zaniedbaniu stutysięczney ludności przekazane; potrzeba zapewnienia wygodnego i bezpiecznego spławu, tudzież obrona granicę stanowiących brzegów, którey $\frac{3}{4}$ części bystry nurt Wisły i Pšemszy podrywa, wycieńczają przychody krajowe tak dalece, że już nie mówię przywiedzenie do pierwotnych okazałości, lecz podzwignienie Zamku Królewskiego jest dla Nas samych prawie niepodobnym. Przecież w b. r. wyrestaurowaną została, już do upadku chyłaca się główna Brama Zamkowa, do ktorey ciasny przystęp, obecnie rozszerzony jest przez wystawienie Nowego Muru od Bastyoniku ku Domowi XX. Roran-

tistów pociągniętego. Mur od Ulicy Kanonney aż po pod narożnik Pałacu Królewskiego pod nazwiskiem kurzey Stopy znany, z gruntu wystawiony, pochyłość Wawelu z tey strony wspierający, nie tylko niebezpiecznemu opłózeniu się góry zaradzić potrafił, ale nadto posłużył na ubicie nowey drogi, która parapatem nad tymże murem zrobić się mającym obwarowana, do samey bramy Pałacu od strony Wschodney będącey z łagodnością doprowadza. Podparta starodawnym murem teraz do kurzey stopy pociągnięty szczytu powierzchni góry, dla najeżonych garbatości swoich, dawniey niedostępna, dziś zrównana, poniżej piękny tarass, powyżej wał wzdłuż fundamentow tey części Pałacu usypany, i daniem wyłożony przedstawia. Na

sto-

stosowne przekształcenie fundamentu z Baszty w dawniejszey epoce zburzoney pozostałego, dokąd dopiero wspomniany tarass prowadzi, iżby w tym najwyższym spaceru punkcie, gdzie Malarski klassycznej okolicy widok umysły zachwyca, Publiczność przyjemnego odpoczynku kosztować mogła, ofiarował i złożył P. Floryan *Straszewski* Członek Komitetu Ekonomicznego kwotę 1200 Złpolsk:

Jedna z Baszt od strony północney blachą pokryta, ściana Pałacu temiż Basztami objęta, nową szkarpą wzmoconiona, nakoniec tymczasowe naprawy w pokryciu Zamku poczynione zostały,

Te i inne wedle gmachu Zamkowego uskutecznione naprawcze roboty, są tylko małą częścią re-

stau-

stauracyi, jakiey szanowny Pomnik ten do całego Narodu Polskiego przemawiający wymaga. Potrzebne na ten cel koszta funduszu kilka kroć sto tysięcy Złp. wymagające, są wyższe nad siły Skarbu Rzpltey, a czując to Senat nieprzestaje zastanawiać się nad środkami, jakieby w tey mierze przedsięwziąć wypadało.

Z liczby fabryk Rządowych, które w b. r. tak jak po inne lata w mnogiej ilości wydarzając się, wszystkie pod kierunkiem znanego z gorliwości swojej Komitetu Ekonomicznego wykonywać się zwykły, niegodzi się pomiać kosztowney restauracyi gmachu byłego Arsenalu przez *WŁADYSŁAWA IV.* wystawionego, tudzież ukończenia Mostu między Stradomiem, i Kaźmierzem, na izbicach

z ciosowego kamienia spoczywającego, który tę część miasta o wiele upiękniał.

Co do budowy prywatney wystawiono b. r. w Mieście hrakowie i jego przedmieściach nowych domów 12, wyrestaurowano z gruntu 14 i wyreparowano 150.

W Okręgu, końcem ubezpieczenia brzegów Wisły i Pyszemszy ubito Tam nowych 23.

Co do budowy traktów głównych i dróg pobocznych pokryto drogi kamieniem drobno tłuczonym 5036 sążni długości. Okopano rowami i wyplantowano do bruku w długości 2664 sążni, sposobem *Mack-Adama* urządzono 2246 sążni długości. — Jest przysposobionego kamienia konserwacyjnego 462 sążni, a procz tego

w górach 556 sążni miary sześcienney. — Na powyżey rzeczonych traktach wystawiono Mostów na ścianach murowanych 2, drewnianych 3 i wymurowano kanałów dziewięć.

Dobra, Lasy, i Kopalnie Narodowe.

W ciągu urzędzeń dóbr Narodowych Państwa Jaworznickiego wykończając Kommissyja Włościańską podziały gruntów dworskich we Wsi Cieszkowicach i Szczakowy dokonała urządzenie tychże Wsiów z wyrachowaniem przychodu dla Skarbu od 1 Czerwca 1827/28. Doprowadzając także do skutku urządzenia z Arondacyi lasów Państwa Jaworznickiego wypływające, w miarę u-
przą-

przątania drzewa z odcinków od lasów przez zao krąglenie do gruntów odpadłych, we Wsiach Szczakowa i Jeleń, podział odcinków w części na wynagrodzenie Włóścianom, za zajęte do lasów gruntu włóściańskie, w części na czynsz dla Włósciań, uskuteczniła.

W dobrach Narodowych Państwa Czernichowskiego, z uregulowaniem powinności Włóścian Wsiów Rybna, Czulów i Czulówek, i zamienieniem onychże na czynsz wieczysty od 1 Czerwca r. b. nowy podział gruntów dworskich czasowo przez Włóścian od Skarbu dzierżawionych na czynsz wieczny od tegoż dnia i roku wykonany został. Po dopełnionym zaś w Wsi Rybna i Czulów zao krągleniu lasów, urządzenia odcinków w miarę uprzątania z nich drzewa odbywały się.

Po-

Poręby lasów Narodowych w ubiegłym etatowym roku wynosiły w porządku cięcia ogółem morgów Chełmińskich sto. Szczegółowe poręby mniejsze wyznaczono z powodu, że około 1750 sięgów opałowych z pozostałego drzewa, w odcinkach lasowych znalazło się. Poręby te z drzewa oczyszczone i do nowego wzrostu lasów usposobiane, w którym to celu miejsca te tak jak i inne gołoborza nasieniem różnodrzewianym w części kupnym w części własnym zasiane zostały. Niezaniedbane jest także sadzenie wikła na odsypankach do budowy Tam tyle potrzebne. Robienie rowów całosc lassów zabezpieczających, i rowów osuszających ciągle postępuje. Dom mieszkalny dla Strażnika lasowego obrębu Czernichów przy Wsi Przeginia Narodowa nowo wystawiony został.

W kopalniach Rządowych wydobyto węgla grubego 106,590 mniej o 51,220 korcy jak w poprzedzającym roku, a to z powodu, że obecnie nie wytapiano Cynku tylko w jedney hucie dla upadłej ceny tego kruszcu.

Z tegoż powodu niewydobyto Galmanu tylko 7524 korce, mniej o 3892 korce, a zatem i wytwor Cynku o 5146 centnarów mniej, wnosil tylko 6977 cen: wagi Berlińskiej.

Warzelnia halunu wcale nie była w ruchu, tak dla niskiej ceny, która kosztom reprodukcji nie odpowiada, jako też dla znacznego zapasu, na który nie ma odbytu.

Dla braku dni pańszczyznianych z powodu urządzenia dóbr Jaworzno wynikłego, zaprowadzone zostały przy kopalniach pociągi Skarbowe.

D

Przy-

Przychody i czynności Skarbowe.

Rachónki, użycie grosza Publicznego usprawiedliwiające, które tu niezwłocznie złożonemi będą, wykazą stan wszelkiego rodzaju przychodów, równie jak niedobory. Unikając powtarzania, powiem tylko w ogólności, że przychód z niektórych podatków niestałych powiększył się, a w podatkach stałych niewiele pozostało zaległości. Allewiowano z powodu zalewu wód i innych klęsk w podatku Dymowym, tudzież z powodu taniości ziemioplodów właścianom usamowolnionym i Dzierżawcom wieczystym w ogóle 55,535 Złp. 19 gr.

Z powodu zaś restauracyi domów w podatku dymowym, 1723 Złp. allewiowano. Z

Z resztą nie zaszło nic nowego
w czynnościach Skarbowych.

DOSTOYNI REPREZENTANCI !

W dopełnieniu tego, co artykuł
106 Statutu Urządzącego Zgroma-
dzenia Polityczne wskazane jest,
wystawionym Prześwietnemu Zgro-
madzeniu **W ASZEMU** został rys o-
gólny obecnego Rzpltey stanu, o-
powiedzianemi głównieysze czyn-
ności Rządu w przeciągu roku od
ostatniego Seymu ubiegłego doko-
nane, i wykazany, jak Senat che-
cią pomnożenia powszechnego do-
bra, stale kierowany, postępował
w zawodzie dopiero wyłożonym.
Jeżeli mimo nieskażytelnych za-
miarów swoich, skutkiem przy-
wiązanej do rzeczy ludzkich nie-
doskonałości, niemógł w trudnych
niekiedy okolicznościach uniknąć

po-

pomyłek: zechciecie SZANOWNI RE-
PREZENTANCI wykazać je, i wesprzeć
Senat światłem WASZYM; a kiedy
tak Prawodawcza jak Wykona-
wca Władza, do jednego tylko
dążyć mogą celu, kiedy obojgu
zarówno zależy na tem, ażeby
wzmagać pomysłność ludu, w po-
szukiwaniu więc pożytków towa-
rzyskich zechciecie działać, w duchu
jedności z Senatem, w duchu, do
którego Was i to samość celu, i ta,
co Krakowian odznacza, umysł
podbijająca uprzejmość, zarówno
zniewalają.

